

DOĞAKA
T.C. DOĞU AKDENİZ KALKINMA AJANSI
T.R. EASTERN MEDITERRANEAN DEVELOPMENT AGENCY

HATAY İLİ SOSYAL GÖRÜNÜM RAPORU (2010-2016)

TR63 Bölgesi

Sosyal Görünüm Raporu

Hatay
(Aralık 2017)

İÇİNDEKİLER

Önsöz	5	Kültür ve Turizm	57
Demografi	7	Refah Göstergeleri	65
Göç	25	Sağlık	71
Eğitim	35	Yoksulluk	77
Adalet	41	Sivil Toplum	81
Ekonomi	45	Değerlendirme	85
Konut	53		

ÖNSÖZ

Bölgesel verilerin periyodik bir şekilde takip edilmesi ve değişen koşullara göre yeniden analiz edilmesi; doğru, gerçekçi ve geleceğe yön verecek kalkınma stratejilerinin oluşturulmasının önemli bir unsurudur. Dünyada ve ülkemizde istatistiki bilgiye duyulan ihtiyacın her geçen gün artmasına paralel olarak, üretilen verinin toplanması, iyileştirilmesi, yerele dair istatistiki bilgiye ulaşılması; bu istatistiklerden yola çıkarak illerin sosyal ve ekonomik analizlerinin yapılması, bölgesel ölçekte ve il bazında politika çerçevelerinin belirlenmesi amacıyla çeşitli çalışmalar yürütülmektedir.

Kurulduğu gün itibarıyla sorumluluğunda bulunan Hatay, Kahramanmaraş ve Osmaniye illerinden oluşan TR63 Düzey 2 Bölgesi'nde faaliyet gösteren ve Bölgesi'nin sosyal ve ekonomik kalkınmasına yönelik araştırma ve planlama çalışmaları gerçekleştiren Doğu Akdeniz Kalkınma Ajansı (DOĞAKA), bu doğrultuda TR63 Bölgesi'ndeki her bir il için ayrı ayrı “Sosyal Görünüm Raporu” hazırlamıştır. Sosyal Görünüm Raporları, Hatay, Kahramanmaraş ve Osmaniye illerimizdeki sosyal değişimleri, Bölge içi ve ulusal ölçekli veriler ile kıyaslayarak takibinin yapılması ve paydaşlarımızın kullanımına sunulmasını hedeflenmiştir. Bu çerçevede, söz konusu raporların demografi, göç ve eğitim gibi konularda hazırlanacak yerel ve tematik çalışmalara temel oluşturması çalışmanın önemli bir motivasyon kaynağını olmuştur.

Yapılan bu çalışmanın başta bölgesel politika altlıklarını oluşturan kamu kurumlarının olmak üzere, tüm kesimlerin istifadesine sunarak Bölgemizin sosyal kalkınmasına katkıda bulunmasını diler, çalışmanın ortaya çıkmasında emeği geçen Yönetim Kurulumuza ve Ajansımız uzmanlarına teşekkür ederim.

Ömer Faruk COŞKUN
Osmaniye Valisi
Yönetim Kurulu Başkanı

DEMOGRAFI

Nüfus ve Nüfus Sıralaması (TÜİK, 2016)

Yıl	1970		1980		1990		2000		2010		2016	
	Nüfus	Sıra	Nüfus	Sıra	Nüfus	Sıra	Nüfus	Sıra	Nüfus	Sıra	Nüfus	Sıra
Türkiye	35.605.176	-	44.736.957	-	56.473.035	-	67.803.927	-	73.722.988	-	79.814.871	-
Hatay	591.064	18	856.271	10	1.109.754	11	1.253.726	13	1.480.571	13	1.555.165	13

2016 yılı Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi'ne (ADNKS) göre Hatay ili sınırlarında toplam 1.555.165 kişi yaşamaktadır. Türkiye'nin en kalabalık 13. şehri olan Hatay, Türkiye'nin nüfus yoğunluğu yüksek illeri arasında yer almaktadır. Yukarıda tabloda söz konusu periyotlar arasındaki nüfus artışları incelendiğinde, hem miktar hem de oran olarak en yüksek nüfus artışının 1980 yılında gerçekleştiği görülmektedir. Söz konusu periyot, hala Türkiye'nin en büyük şirketleri arasında olan ve Hatay ilinde Ana Metal sanayinin öncüsü olan İSDEMİR'in kurulduğu yıllara denk gelmektedir. Bir başka ifade ile 1970 – 1980 yıllarındaki yüksek nüfus artışında, Hatay ili sanayisinin gelişmesinin ve yeni iş fırsatlarının ortaya çıkmasının etkili olduğu değerlendirilmektedir.

2016 yılında Türkiye'nin nüfusu 79.814.871'dir.

2016 yılında Hatay'ın nüfusu 1.555.165'tir.

2023 Projeksiyonuna göre 1.590.824 kişilik nüfusu ile Türkiye'nin en kalabalık 13. Kenti Hatay'dır.

Nüfus Artış Hızı (%) (TÜİK, 2016)

Yıl	2009-2010	2010-2011	2011-2012	2012-2013	2013-2014	2014-2015	2015-2016	2016 Yılı Türkiye Sırası
Türkiye	15.88	13.49	12.01	13.66	13.32	13.36	13.55	—
Hatay	21.96	-4.30	6.39	12.99	11.10	8.95	14.02	34

TR63 Bölgesi'nde yer alan tüm illerin 2016 yılı nüfus artış hızı Türkiye ortalamasının üzerinde kalmıştır. Bununla beraber, Hatay ilinin nüfus artış hızının genel itibarıyla 2016 yılı öncesinde Türkiye ortalamalarından düşük kaldığı görülmektedir.

2016 yılında Türkiye'nin
Nüfus Artış Hızı
‰ 13,55'tir.

2016 yılında Hatay'ın
Nüfus Artış Hızı
‰ 14,02'dir.

Hatay, 2016 yılı verilerine
göre Türkiye'nin nüfusu
en hızlı artan 34. şehridir.

Nüfus Yoğunluğu ve Nüfus Yoğunluğu Sıralaması (TÜİK, 2016)

	Nüfus Yoğunluğu (km ² /Kişi)			Nüfus Yoğunluğu Sırası		
	2000	2010	2016	2000	2010	2016
Türkiye	88	96	104	—	—	—
Hatay	215	254	267	4	4	7

2016 yılı TÜİK verilerine göre Türkiye’de her km² başına 104 kişi düşerken, Hatay’da bu rakam 267’dir ve Hatay bu veri ile Türkiye’nin nüfus yoğunluğu en yüksek 7. ili konumundadır. Türkiye ile Hatay’ın yaklaşık olarak son 50 yıllık nüfus artışları incelendiğinde Hatay’ın nüfusunun Türkiye nüfusuna göre daha hızlı artmakta olduğu anlaşılmaktadır. 2000 yılında, 1970’e göre Türkiye’nin nüfusu % 90 oranında artarken, Hatay’ın nüfusu % 112 oranında; 2016 yılında, 2000 yılına göre Türkiye’nin nüfusu % 18 oranında artarken, Hatay’ın nüfusu % 24 oranında artmıştır.

2016 yılında Türkiye’nin nüfus yoğunluğu 104’tür.

2016 yılında Hatay’ın Nüfus Yoğunluğu 267’dir.

Hatay, Türkiye’nin nüfus yoğunluğu en yüksek 7. kentidir.

Kentin nüfus yoğunluğunun ve nüfus artış hızının Türkiye ortalamalarına göre daha yüksek olması, kamuya ait sosyal ve altyapı hizmetlerinin kentteki önemini daha kritik hale getirmektedir.

Türkiye Nüfus Haritası (DOĞAKAstat, 2016)

Hatay ilinin coğrafyası, nüfusun yerleşimi bakımından önemli bir faktör olarak görülmektedir. Hatay ili topraklarının ana çatısını oluşturan Amanos Dağları, şehirdeki toplam nüfusun mekânsal dağılımını belirlemektedir. Kuzeyden güneye doğru uzanan Amanos Dağları, Hatay ilindeki pek çok ilçenin sınırlarını belirleyen doğal bir unsur olmuştur.

İlçe Nüfusları (Kişi) (TÜİK, 2016)

Hatay / İlçeler	1990	2000	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Altınözü	58.288	59.167	60.591	60.198	59.169	61.882	61.341	60.743	60.554
Antakya	284.195	345.320	461.477	464.947	470.833	347.974	354.768	360.652	365.402
Arsuz	—	—	—	—	—	79.782	81.001	82.498	84.889
Belen	22.893	28.382	28.950	29.549	29.496	30.061	30.577	30.842	31.571
Defne	—	—	—	—	—	134.570	137.398	140.097	143.176
Dörtöyl	111.368	126.258	147.629	149.471	151.837	115.251	117.053	118.761	121.423
Erzin	29.160	33.988	39.946	40.228	40.776	41.297	41.233	41.290	41.612
Hassa	47.131	49.994	54.287	54.261	54.104	54.231	54.146	54.130	54.837
İskenderun	259.475	287.384	331.697	317.751	318.780	245.083	244.970	246.207	246.639
Kırıkhan	103.075	98.530	103.922	104.779	106.452	107.049	107.994	108.918	111.269
Kumlu	15.541	16.070	13.239	13.156	13.065	13.241	13.345	13.060	13.172
Payas	—	—	—	—	—	38.959	39.857	40.434	40.784
Reyhanlı	63.254	74.225	86.660	87.877	89.093	88.925	89.980	90.758	91.974
Samandağ	89.202	106.754	129.644	129.424	128.303	116.151	118.373	117.770	119.176
Yayladağı	26.172	27.654	22.529	22.582	21.766	28.610	27.800	27.347	28.687
Toplam	1.109.754	1.253.726	1.480.571	1.474.223	1.483.674	1.503.066	1.519.836	1.533.507	1.555.165

6360 sayılı “On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” 06.12.2012 tarihli ve 28489 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanarak Hatay ili Büyükşehir statüsünü alırken; Arsuz, Defne ve Payas ise ilçe statüsünü kazanmıştır. Bu nedenle Antakya, İskenderun ve Dörtöyl gibi ilçelerin sınırlarının değişmesi 2012 yılı öncesine yönelik ilçe nüfus analizlerinin yapılmasını zorlaştırmaktadır.

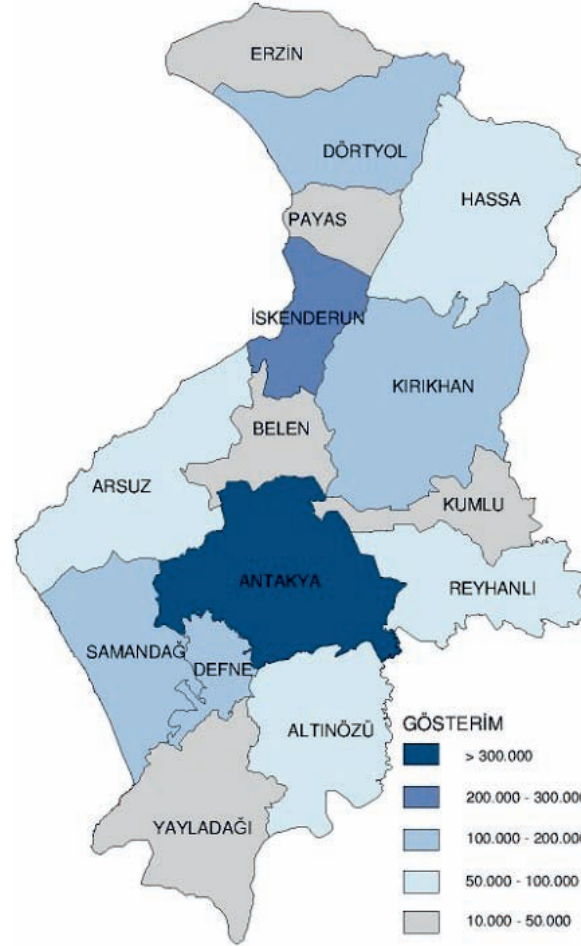
6360 sayılı “On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” 06.12.2012 tarihli ve 28489 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanarak Hatay ili Büyükşehir statüsünü alırken; Arsuz, Defne ve Payas ise ilçe statüsünü kazanmıştır. Bu nedenle Antakya, İskenderun ve Dört Yol gibi ilçelerin sınırlarının değişmesi 2012 yılı öncesine yönelik ilçe nüfus analizlerinin yapılmasını zorlaştırmaktadır.

1990 yılına göre 2012 yılında Hatay ili nüfusu % 33,69 oranında artarken, Antakya ilçesinin nüfus artış oranı % 65,67 olmuştur ve söz konusu dönemde Hatay ilinde nüfusu en fazla artan ilçe olarak kayıtlara geçmiştir. Sırasıyla Samandağ, Reyhanlı, Erzin ve Dört Yol ilçelerinin nüfusları % 43,83; % 40,85; % 39,84; % 36,34 oranında artarak, nüfusları Hatay ili ortalama nüfus artış oranı üzerinde artan ilçeler olmuşlardır. Aynı dönemde Yayladağı ilçesinin nüfusu % 16,83; Kumlu ilçesinin nüfusu ise % 15,93 oranında azalmıştır.

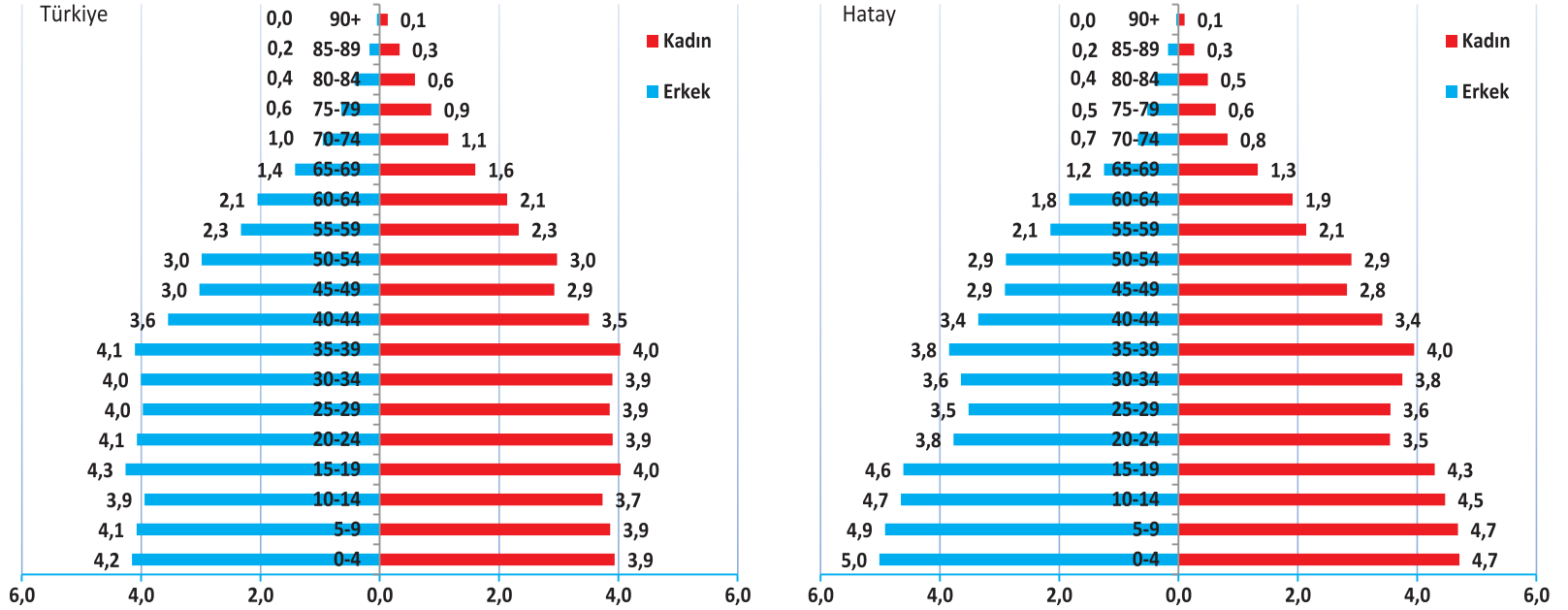
Hatay ili Büyükşehir statüsünü kazanıp, ilçe sınırlarında gerçekleşen değişikliklerden sonra, bir başka ifade ile 2016 yılında 2013 yılına göre, Hatay’ın nüfusu % 3,47 oranında artmıştır. Arsuz ve Defne % 6,40; Dört Yol, Belen, Antakya ve Payas ise sırasıyla, % 5,36; % 5,02; % 5,01 ve % 4,68 oranları ile Hatay ilinin ortalama nüfus artışından daha yüksek oranda nüfusları artmıştır. 2013 yılına göre Altınözü ilçesinin nüfusu 1.328 kişi, Kumlu’nun nüfusu ise 173 kişi azalmıştır. Aynı zaman diliminde Altınözü ve Kumlu ilçeleri ile beraber Erzin, Hassa ve Yayladağı ilçe nüfuslarında da önemli değişimler olmadığı görülmektedir. Bu ilçelerin ortak özelliği ekonomilerinin tarıma ve tarıma bağlı sanayiye dayalı olmasıdır.

2013 yılına göre Antakya, Arsuz, Belen, Defne, Dört Yol ve Payas ilçelerinin nüfusları, Hatay nüfus artış ortalamasından daha yüksek bir oranda artmıştır. Altınözü ve Kumlu ise Hatay’ın nüfusu azalan ilçeleridir.

İlçe Nüfus Haritası (DOĞAKA 2016)

Türkiye'nin ve Hatay'ın Nüfus Piramitleri (%) (TÜİK, 2016)

Hatay ilinin yaş gruplarına ilişkin piramit, genel nüfusa oranla 0-19 yaş aralığında Türkiye ortalamalarından daha fazla, 20-40 yaş grubunda ise yine Türkiye ortalamalarından daha az bir nüfus grubu oranına sahip olduğunu göstermektedir. Bu durumun, doğum hızının Bölgede Türkiye ortalamalarından daha yüksek olması; 20'li yaşlardan sonra gerek öğrenim, gerekse iş hayatı nedeniyle Bölgeden diğer bölgelere doğru bir hareketi olması gibi sebeplerle ortaya çıktığı değerlendirilmektedir. Yukarıda görülen nüfus piramidi, Hatay'ın Türkiye ortalamalarına göre genç ve dinamik bir nüfus yapısına sahip olduğunu gösterse de, 2007 ile 2016 yıllarında yaş gruplarının genel nüfusa oranları incelendiğinde hem Türkiye nüfusunun, hem de Hatay nüfusunun gün geçtikçe yaşlanmakta olduğu anlaşılmaktadır. 2007 yılında 0-14 yaş arası Türkiye nüfusunun, toplam nüfusa oranı %26,4; 65 yaş üstü nüfusun oranı ise % 7,1 iken; bu oran 2016 yılında sırasıyla % 23,7 ve % 8,3 olmuştur. Hatay için ise 2007 yılında 0-14 yaş arası Hatay nüfusunun, toplam il nüfusuna oranı %30,1; 65 yaş üstü nüfusun oranı ise % 5,7 iken; bu oran 2016 yılında sırasıyla % 28,5 ve % 6,7 olmuştur.

Türkiye'deki illerin 0-24 yaş arası çocuk ve genç nüfus oranları karşılaştırıldığında, Hatay % 50,3 ile 20. sırada yer almaktadır.

Genç Bağımlılık Oranı (%) (TÜİK, 2016)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Türkiye	38.1	37.5	36.9	36.3	35.8	35.4	34.9
Hatay	45.20	45.93	45.79	44.93	44.70	44.48	43.89

Genç Bağımlılık Oranı ile 15-64 yaş grubundaki her 100 kişiye düşen 0-14 yaş grubundaki kişi sayısını göstermektedir. TÜİK'in 2016 yılı verilerine göre Türkiye'de Genç Bağımlılık Oranı bakımından TR63 Bölgesi'nde yer alan Hatay 18. sırada yer almaktadır. Hatay ilinde 2010 yılında % 45,20 olan Genç Bağımlılık Oranının 2016 yılında % 43,89'a düşmesi, kentte genç nüfusun giderek azaldığını, dolayısıyla kent nüfusunun yaşlanmakta olduğunu göstermektedir.

Hatay'ın Genç Bağımlılık verisi, kentteki genç nüfusun giderek azaldığını, dolayısıyla kent nüfusunun yaşlanmakta olduğunu göstermektedir.

Yaşlı Bağımlılık Oranı (%) (TÜİK, 2016)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Türkiye	10.8	10.9	11.1	11.3	11.8	12.2	12.3
Hatay	8.58	8.90	9.22	9.40	9.79	10.26	10.36

Çalışma çağındaki yüz kişiye düşen yaşlı sayısını ifade eden Yaşlı Bağımlılık Oranı, Hatay ilinde 2010 yılında % 8,58 iken, bu oran 2016 yılında % 10,36'ya yükselmiştir. Hatay ilinde 2010 yılında % 8,58 olan Yaşlı Bağımlılık Oranının 2016 yılında % 10,36'ya artması, kent nüfusunun yaşlanmakta olduğunu diğer bir göstergesi niteliğindedir. TÜİK'in 2016 yılı verilerine göre Türkiye'de Yaşlı Bağımlılık Oranı bakımından Hatay 17. sırada yer almaktadır.

2016 yılında Türkiye'nin
Yaşlı Bağımlılık Oranı
%12,3'tür.

2016 yılında Hatay'ın
Yaşlı Bağımlılık Oranı
%10,36'dır.

Hatay, TR63 Bölgesi'nde
Yaşlı Bağımlılık Oranı
en düşük il konumundadır.

Kaba Doğum ve Doğurganlık Hızı (TÜİK, 2016)

	Kaba Doğum Hızı ¹							Doğurganlık Hızı ¹						
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Türkiye	17.2	16.8	17.2	17.0	17.4	16.9	16.5	2.08	2.05	2.11	2.10	2.18	2.15	2.10
Hatay	20.4	19.9	20.6	20.2	21.3	20.3	19.8	2.51	2.51	2.62	2.62	2.82	2.74	2.69

Nüfusun yapısını belirleyen temel bileşenlerden olan doğurganlık verileri incelendiğinde, TR63 Bölgesi'ndeki tüm illerin Türkiye ortalamalarından daha fazla Kaba Doğum ve Doğurganlık Hızına sahip olduğu görülmektedir. 2016 yılı verilerine göre Hatay ili TR63 Bölgesi'nde en yüksek Kaba Doğum ve Doğurganlık Hızına sahip kentidir.

2016 yılı verilerine göre
Türkiye'nin Kaba Doğum
Hızı 16,5; Doğurganlık Hızı
ise 2,1'dir.

2016 yılı verilerine göre
Hatay'ın Kaba Doğum Hızı
19,8; Doğurganlık Hızı ise
2,69'dur.

2016 yılı verilerine göre
Hatay, TR63 Bölgesi'nin en
yüksek Kaba Doğum ve
Doğurganlık Hızına sahip
kentidir.

¹ Belli bir yıl içinde her bin nüfus başına düşen doğum sayısıdır

² Toplam doğurganlık hızı, bir kadının doğurgan olduğu dönem olan 15-49 yaş grubunda doğurabileceği ortalama çocuk sayısını ifade etmektedir.

Doğumda Beklenen Yaşam Süresi (Yıl) (TÜİK, 2013-2014)

	Toplam	Erkek	Kadın	Toplamda Türkiye Sırası
Türkiye	78.0	75.3	80.7	—
Hatay	77.9	75.6	80.2	47

Türkiye'nin Doğumda Beklenen Yaşam Süresi 78,0 yıldır.

Hatay'ın Doğumda Beklenen Yaşam Süresi 77,9 yıldır.

Tr63 Bölgesi'nde Doğumda Beklenen Yaşam Süresi bakımından Türkiye ortalamalarının altında kalan tek il Hatay'dır.

Ortalama Hane Halkı Büyüklüğü (Kişi) (TÜİK, 2016)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2016 Yılı Türkiye Sırası
Türkiye	4	4	3.9	3.8	3.7	3.6	3.6	3.5	3.5	—
Hatay	4.4	4.4	4.4	4.3	4.2	4.1	4	4	3.9	19

2008 yılı ile 2016 yılı Ortalama Hane Halkı Büyüklükleri karşılaştırıldığında Türkiye'de Ortalama Hane Halkı Büyüklüğü azalmayan herhangi bir kent bulunmadığı görülmektedir. Bununla beraber, Hatay ile beraber TR63 Bölgesi'nde yer alan tüm kentlerin söz konusu verisi Türkiye ortalamalarından yüksektir. Türkiye'de şehirleşme sürecine ve doğum oranlarındaki düşüşe paralel olarak bir hanede yaşayan ortalama birey sayısı giderek düşmektedir.

Hanehalkı Tiplerine Göre Hanehalkı Sayısı (Kişi) (TÜİK, 2016)

Bölge	Yılı	Toplam	Tek Kişilik Hanehalkı	Çekirdek Aileden Oluşan Hanehalkı	Geniş Aileden Oluşan Hanehalkı	Çekirdek Aile Bulunmayan Hanehalkı
Türkiye	2014	21.091.075	2.931.085	14.212.489	3.512.384	435.117
	2015	21.662.260	3.113.496	14.497.539	3.578.540	472.685
	2016	22.206.776	3.316.894	14.738.394	3.616.624	534.864
Hatay	2014	368.476	36.105	264.005	63.584	4.782
	2015	378.848	39.093	269.623	65.084	5.048
	2016	388.144	41.928	274.157	66.875	5.184

Türkiye’de çekirdek ailelerden oluşan hanehalklarının oranı 2014 yılında %67,4 iken 2016 yılında bu oran %66,4 olmuştur. Tek kişilik hanehalklarının oranı ise 2014 yılında %13,9 iken 2016 yılında %14,9’a yükselmiştir. Geniş ailelerden oluşan hanehalklarının oranı, 2014 yılında %16,7 iken 2016 yılında %16,3’tür. Çekirdek aile bulunmayan hanehalklarının oranı ise 2014 yılında %2,1 iken 2016 yılında bu oran %2,4’e yükselmiştir. Görüldüğü üzere ülkemizde tek kişilik hanehalkı oranı artmış, çekirdek ailelerden oluşan hanehalklarının oranı düşmüştür.

Türkiye’de ve Hatay ilinde son 3 yılda tek kişilik hanehalkı oranında artış, çekirdek aileden oluşan hanehalkı oranında ise düşüş gerçekleşmiştir.

Hatay ilinde çekirdek ailelerden oluşan hanehalklarının oranı 2014 yılında %71,6 iken 2016 yılında bu oran %70,6 olmuştur. Tek kişilik hanehalklarının oranı ise 2014 yılında %9,8 iken 2016 yılında %10,8'e yükselmiştir. Geniş ailelerden oluşan hanehalklarının oranı, 2014 yılında %17,3 iken 2016 yılında %17,2'dir. Çekirdek aile bulunmayan hanehalklarının oranı ise 2014 ve 2016 yıllarında sabit kalarak %1,3 olarak gerçekleşmiştir. Hatay ilinde de Türkiye'de olduğu gibi tek kişilik hanehalkı oranında artış, çekirdek ailelerden oluşan hanehalklarının oranında düşüş gerçekleşmiştir. Ayrıca 2016 yılı ADNKS verilerine göre yalnız anne ve en az bir çocuğundan oluşan hanehalkı oranının en yüksek olduğu iller %7,9 ile İzmir olurken, İzmir'i sırasıyla %7,8 ile Adana ve %7,7 ile Bingöl ve Hatay takip etmiştir.

Evlenme ve Boşanma Hızı (‰) (TÜİK, 2016)

	Kaba Boşanma Hızı		Kaba Evlenme Hızı	
	2001	2016	2001	2016
Türkiye	1.41	1.59	8.35	7.50
Hatay	1.25	1.38	8.83	8.35

Türkiye'nin 2016 yılı kaba evlenme hızı ve boşanma hızı 2001 yılı verileri ile karşılaştırıldığında evlenme hızının düştüğü, boşanma hızının ise arttığı görülmektedir. Türkiye verisine paralel olarak Hatay ilinin verileri de aynı yönde eğilim göstermiştir. Bununla beraber, söz konusu 15 yıllık dönemde Kaba Boşanma Hızı Türkiye'de ‰ 0,18 artarken, Hatay ilinde ‰ 0,13 artmış; evlenme hızı ise Türkiye'de ‰ 0,85 düşerken, Hatay ilinde ‰ 0,48 düşmüştür.

Türkiye'nin 2016 yılı kaba evlenme hızı ve boşanma hızı 2001 yılı verileri ile karşılaştırıldığında evlenme hızının düştüğü, boşanma hızının ise arttığı görülmektedir.

Annelerin Yaş Grubuna Göre Doğumlar (Kişi) (TÜİK, 2016)

Annelerin Yaş Grubuna Göre Doğumlar													
Bölge	Yıl	Toplam	15'den az	15-17	18-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50+	Bilinmeyen
Türkiye	2016	1.309.771	234	16.396	16.396	308.306	405.585	313.395	161.862	33.053	2.339	471	9.261
	2011	1.252.812	583	26.420	26.420	334.735	389.397	280.905	116.338	23.284	4.089	427	5.757
	2006	1.255.106	1.635	34.162	34.162	379.928	392.006	228.346	90.217	32.414	4.628	1.368	2.992
	2001	1.323.288	2.729	50.844	50.844	436.542	373.693	197.340	113.246	29.675	8.946	2.093	4.702
Hatay	2016	30.631	9	569	569	7.997	8.760	6.564	3.465	654	48	13	474
	2011	29.399	17	862	862	8.491	8.657	6.068	2.549	489	63	5	190
	2006	29.292	48	967	967	9.006	8.763	5.253	2.074	625	56	9	98
	2001	30.703	42	1.263	1.263	9.976	8.556	4.838	2.724	646	101	15	63

2001-2016 yılları arasında 5 yıllık periyotlarda annelerin yaş grubuna göre doğum sayıları incelendiğinde 15 yıl içerisinde yaş gruplarının dağılımında büyük değişiklikler olduğu dikkat çekmektedir. Türkiye verileri incelendiğinde 2001 yılında yaş grubuna göre doğum sayılarında ilk sırada 20-24 yaş grubu, 2.sırada 25-29 yaş grubu ve 3.sırada 30-34 yaş grubu aralığı yer almaktadır. 2016 yılına gelindiğinde yaş grubu sıralamasında ilk sırayı 25-29 yaş grubunun ikinci sırayı 30-34 yaş ve 3.sırayı 20-24 yaş grubunun aldığı görülmektedir. Bu durum kadınlarda anne olma yaşının giderek yükselmekte olduğunu göstermektedir. Son 15 yıl içerisinde eğitim seviyesi yükselen ve iş hayatına atılan kadınların evlenme yaşında değişiklik yaşanması yaş grubuna göre doğum sayılarında da değişiklik yaşanmasına neden olmuştur. Ayrıca son 15 yıl içerisinde 20-24 yaş grubu doğum sayılarında düşüş yaşanırken, 35-39 yaş grubu sayılarında artış gerçekleştirmiştir. Bu durum da anne olma yaşının giderek yükseldiğini gösteren bir başka göstergedir. Türkiye’de 2001 yılında 20 yaş altı doğum sayısı 157.051 iken, bu rakamda her 5 yıllık periyotta düşüş gerçekleşmiş ve 2016 yılında bu rakam 2001 yılına göre %48 düşerek 75.499 olarak gerçekleşmiştir. Bu durum da genç yaşta anne olma oranının düştüğünü göstermektedir.

Hatay ilinde de 2001 yılı verileri incelendiğinde yaş grubu sıralamasında Türkiye ile benzer bir sıralama gerçekleşmiş ve ilk sırada 20-24 yaş grubu, 2. sırada 25-29 yaş grubu ve 3. sırada 30-34 yaş grubu aralığı yer almıştır. 2016 yılına gelindiğinde yaş grubu sıralamasında Türkiye sıralamasından farklı bir sıralama gerçekleşmiştir. İlk sırayı ülkemizde olduğu gibi 25-29 yaş grubu alırken, Türkiye sıralamasından farklı olarak ikinci sırayı 20-24 yaş ve 3. sırayı 30-34 yaş grubu almıştır.

Son 15 yıl içerisinde Türkiye ve Hatay ilinde yükseköğretim yaşına gelen kadınların eğitim hayatına yönelmesi, kadınların evlenme yaşı ve anne olma yaşında değişiklik meydana gelmesine sebep olmuştur.

Sıralamanın 20-24 yaş grubu doğum sayılarında 15 yıl içerisinde gerçekleşen düşüş ve 2016 yılında 25-29 yaş grubunun ilk sırada olması Hatay ilinde kadınların yükseköğretime önem verdiklerini göstermektedir. 35-39 yaş grubu doğum sayılarında 15 yıl içerisinde %27 oranında artış yaşanırken, 20-24 yaş grubunda yaklaşık %20 oranında düşüş gerçekleşmiştir. 20 yaş altı doğum sayısında 15 yıl içerisinde %30 düşüş yaşanmıştır. Hatay ilinde kadınların eğitim hayatına yönelmesiyle birlikte anne olma yaşı değişime uğrarken genç yaşta anne olma oranı giderek düşmektedir.

GÖÇ

Net Göç Miktarı (Kişi) (TÜİK, 2016)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2010-2016	2010-2016 Sıralaması
Hatay	-3.978	-7.655	-7.879	-10.248	-6.503	-8.651	-3.432	-48.346	12

Gelişmiş ya da gelişmekte olan ülkelerde uluslararası nitelikli göç hareketleri genel itibariyle eğitim, teknik işgücü ve kariyer gelişimi odaklı yasal hareketler olarak görülmekte iken, azgelişmiş ya da gelişmemiş ülkelere kaynaklanan hareketlilik, istihdam ve hayat şartlarının iyileştirilmesi odaklı ve çoğunlukla yasal olmayan hareketler olarak görülmektedir. Türkiye’deki göç hareketliliği de dünya genelinde yaşanan göç hareketlerine paralel bir nitelik göstermekte ve metropoller , metropol alt merkezleri ve endüstriyel büyüme odaklarına doğru, eğitim, istihdam, kariyer gelişimi ve yaşam kalitesi odaklı olmaktadır.

Türkiye’de illerin 2010 ve 2016 yılı net göç miktarları incelendiğinde, 81 ilden 54’ünün verdiği göçün, aldığı göç miktarından daha yüksek olduğu anlaşılmaktadır. TR63 Bölgesi’nde yer alan tüm iller söz konusu 54 il arasında yer almaktadır. Söz konusu dönemde Hatay ili vermiş olduğu 48.346 kişilik göç ile Türkiye’de en çok göç veren 12. kent olmuştur. Aynı dönemde en çok göç veren ilk 3 iller sırasıyla Van, Diyarbakır ve Ağır olurken; en çok göç alan iller ise sırasıyla İstanbul, Ankara ve Antalya olmuştur.

2010-2016 net göç miktarına göre Hatay, Türkiye’nin en çok göç veren 12. ilidir.

³ Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisi’nde (2014-2023) İstanbul, Ankara ve İzmir Metropol kentlerimiz olarak değerlendirilmiştir. Bu kentlerin büyükşehir belediye nüfusları 3 milyonun üzerinde olmakla birlikte, belirlenmelerinde bu kentlerin bir karar alma merkezi olma durumları, uluslararası bağlantı potansiyelleri, ekonomik ve sosyal yaşam çeşitlilikleri ile görece geniş etki alanları bulunması özellikleri değerlendirmeye alınmıştır.

⁴ Metropol alt merkezler, metropollerin etki alanında bulunan ve onlarla fonksiyonel ilişkileri olan Endüstriyel Büyüme Odakları olarak belirlenmiştir. Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisi’nde (2014-2023) Metropol Alt Merkezler Tekirdağ, Bursa, Kocaeli, Sakarya, Manisa illerinden oluşmaktadır.

⁵ Endüstriyel Büyüme Odakları belirlenirken metropoller dışında kalan, imalat sanayi istihdamı ülke imalat sanayi istihdamının binde 5’inden büyük olan 38 il arasından belli kriterler göz önünde bulundurularak çok boyutlu ölçekleme yöntemi ile belirlenmiştir. Bu kentler belirlenirken belirli sektörlerde gelişme kaydederek Türkiye’nin önemli sanayi veya turizm merkezi konumuna gelmiş olmaları dikkate alınmıştır. Bununla beraber üretim ve faktör kullanım düzeyleri, nüfusları gibi veriler de kullanılmıştır. Bu kentler, ülkenin orta ve batı kesimlerinde görece daha güçlü bir ilişkiler sistemi içinde yer almakta, bu kentlerin bir bölümü aynı zamanda bölgesel merkez işlevi de görmektedir. Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisi’nde (2014-2023) geçen Endüstriyel Büyüme Odakları şu şekildedir: Gaziantep, Konya, Kayseri, Eskişehir, Denizli, Hatay, [Adana], [Mersin], [Kocaeli], [Bursa], [Antalya], [Tekirdağ], [Manisa], [Sakarya]

En Çok Göç Verilen İller (Kişi) (TÜİK, 2016)

Hatay			
2010		2016	
İstanbul	5.166	İstanbul	5.217
Adana	2.676	Adana	2.611
Antalya	2.463	Ankara	2.295
Mersin	2.322	Antalya	2.275
Gaziantep	1.961	Mersin	2.173
Ankara	1.954	Gaziantep	2.153
Şanlıurfa	1.410	İzmir	1.568
Osmaniye	1.300	Osmaniye	1.474
İzmir	1.077	Şanlıurfa	1.283
Kahramanmaraş	1.009	Kahramanmaraş	1.255

Hatay'ın 2010 ve 2016 yıllarında en çok göç verdiği iller karşılaştırıldığında, 2010 yılında sıralamaya giren ilk 10 il ile 2016 yılında sıralamaya giren ilk 10 ilin birebir aynı olduğu, sadece bazı sıralama farklarının meydana geldiği anlaşılmaktadır. Hatay öncelikli olarak, 3 büyük kentimiz olan İstanbul, Ankara ve İzmir ile beraber Akdeniz ve Güney Doğu Anadolu illerine göç vermiştir. Bu tablonun oluşmasına, Ankara, İstanbul ve İzmir ile beraber çevre illerdeki iş imkânlarının ve lisans eğitimi tercihlerinin etkili olduğu değerlendirilmektedir.

2010 yılında da, 2016 yılında da Hatay'ın en çok göç verdiği il İstanbul'dur. Söz konusu yıllar Hatay'dan en çok göç verilen ilk 10 ile giden yaklaşık olarak her 4 kişiden biri İstanbul'a göç etmiştir.

En Çok Göç Alınan İller (Kişi) (TÜİK, 2016)

Hatay			
2010		2016	
İstanbul	3.784	İstanbul	4.377
Adana	2.504	Adana	3.024
Mersin	2.215	Gaziantep	2.492
Gaziantep	1.636	Antalya	2.001
Antalya	1.617	Mersin	1.930
Ankara	1.374	Ankara	1.783
Osmaniye	1.247	Şanlıurfa	1.251
Kahramanmaraş	1.164	Osmaniye	1.234
Şanlıurfa	1.152	Kahramanmaraş	1.160
İzmir	935	İzmir	917

2010 ve 2016 yıllarında Hatay'ın en çok göç aldığı ve verdiği ilk 10 il birebir aynıdır. Bu durumun lisans eğitimi tercihlerinden ve eğitim sonunda memleketlerine dönen öğrencilerin istatistikler üzerindeki etkisinden kaynaklandığı düşünülmektedir.

Hatay'ın 2010 ve 2016 yıllarında en çok göç aldığı iller karşılaştırıldığında, 2010 yılında sıralamaya giren ilk 10 il ile 2016 yılında sıralamaya giren ilk 10 ilin birebir aynı olduğu, sadece bazı sıralama farklarının meydana geldiği anlaşılmaktadır. Buna ilave olarak, Hatay'ın en çok göç verdiği ilk 10 il ile en çok göç aldığı ilk 10 il de aynıdır. Bu durumun lisans eğitimi tercihlerinden ve eğitim sonunda memleketlerine dönen öğrencilerin istatistikler üzerindeki etkisinden kaynaklandığı düşünülmektedir.

Geçici Koruma Statüsündeki Sığınmacılar

Suriye'deki çatışmaların başlaması ile birlikte Türkiye açık kapı politikası uygulamış ve bu doğrultuda Türkiye'ye sığınan Suriyeli sayısı her geçen yıl artarak 2017 yılı itibariyle 3 milyona ulaşmıştır. Söz konusu dönemde Türkiye tarafından sığınmacılara yönelik Başbakanlık Afet ve Acil Yönetimi Başkanlığı (AFAD) koordinasyonunda kamp alanlarının kurulmasını sağlamış, Göç İdaresi Genel Müdürlüğü'nü taşra teşkilatları ile birlikte kurarak, yoğun göç hareketlerini uluslararası ve yerel mevzuat doğrultusunda düzen altına almıştır.

Türkiyede Suriyeli Misafirlerin İllere Göre Dağılımı (Kişi) (Göç İdaresi Genel Müdürlüğü, 2017)

İl	Kayıt Edilen Suriyeli	İl Nüfusu	Toplam Nüfus	Yüzde (%)
İstanbul	501.929	14.804.116	15.306.045	3,4%
Şanlıurfa	439.826	1.940.627	2.380.453	22,7%
Hatay ⁶	377.643	1.555.165	1.932.808	24,3%
Gaziantep	339.697	1.974.244	2.313.941	17,2%
Diğer iller	334.007	37.011.584	37.345.591	0,9%
Adana	166.247	2.201.670	2.367.917	7,6%
Mersin	157.285	1.773.852	1.931.137	8,9%
Kilis	127.576	130.825	258.401	97,5%
Bursa	117.682	2.901.396	3.019.078	4,1%
İzmir	115.356	4.223.545	4.338.901	2,7%
Mardin	95.926	796.237	892.163	12,0%
Kahramanmaraş	94.569	1.112.634	1.207.203	8,5%
Ankara	82.676	5.346.518	5.429.194	1,5%
Konya	80.945	2.161.303	2.242.248	3,7%
Kayseri	63.308	1.358.980	1.422.288	4,7%
Osmaniye	46.708	522.175	568.883	8,9%
Toplam	3.141.380	79.814.871	82.956.251	3,9%

⁶İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü ile yerel kurumlardan temin edilen Suriyeli sayısı arasında farklılıklar bulunmaktadır. Bu nedenle bölge içi hesaplamalarda yerel kurumların verileri, ulusal hesaplamalarda İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü verileri kullanılmıştır. Söz konusu kurumlardan veriler farklı tarihlerde temin edilmiştir.

Göç İdaresi Genel Müdürlüğü'nün 2017 yılı Ağustos ayı verilerine göre Türkiye'de en çok Suriyeli misafir İstanbul'da bulunmaktadır. Bu sıralamada Şanlıurfa 2. sırada yer alırken, Hatay en çok Suriyeli misafirin kayıt edildiği 3. il konumundadır. Bununla birlikte kayıt edilen Suriyelilerin il nüfusuna oranı değerlendirildiğinde Kilis %97,5 ile ilk sırada yer alırken, Hatay %24,3 ile 2. sırada yer almaktadır.

Hatay ilinde yaşayan Suriyelilerin ilçelere göre dağılımı değerlendirildiğinde en çok Suriyeli Reyhanlı ilçesinde kayıt altına alınmıştır. Cilvegözü sınır kapısına en yakın ilçe konumundaki Reyhanlı'da Suriyelilerin yerleşik vatandaş nüfusuna oranı % 143'tür. Reyhanlı ilçesinin ardından en çok Suriyeli sırasıyla Antakya ve Kırıkhan ilçelerinde kayıt edilmiştir.

Hatay ili Türkiye'de en çok Suriyeli sığınmacının kaydedildiği 3. ildir.

Suriyelilerin İlçelere Göre Dağılımı (Kişi) (Hatay İl Göç İdaresi Müdürlüğü, 2017; TÜİK 2016)

İlçe	Suriyeli Sayısı	İlçe Nüfusu, 2016	Toplam Nüfus	İlçe/İl Nüfusuna Oranı (%)
Reyhanlı	131.789	91.974	223.763	143,3
Antakya	77.536	365.402	442.938	21,2
Kırıkhan	58.749	111.269	170.018	52,8
Altınözü	30.186	60.554	90.740	49,8
İskenderun	23.598	246.639	270.237	9,6
Yayladağı	22.028	28.687	50.715	76,8
Belen	10.367	31.571	41.938	32,8
Dört Yol	9.720	121.423	131.143	8,0
Hassa	8.097	54.837	62.934	14,8
Kumlu	7.958	13.172	21.130	60,4
Payas	7.525	40.784	48.309	18,5
Erzin	6.111	41.612	47.723	14,7
Arsuz	3.212	84.889	88.101	3,8
Defne	1028	143.176	144.204	0,7
Samandağ	474	119.176	119.650	0,4
Toplam	398.378	1.555.165	1.953.543	25,6

Hatay ilinde yaşayan Suriyelilerin büyük bir çoğunluğu kentsel yaşam içerisinde yer almakla birlikte, AFAD tarafından Hatay ilinde kurulan çadırlarda da Suriyeli sığınmacılar yaşamaktadır. İlde mevcut 4.013 konteyner ve 824 çadırda, 17.766 Suriyeli yaşamlarını sürdürmektedir.

İlde Suriyeli nüfusun en yoğun olduğu ilçe Reyhanlı'dır.

Hatay İlinde Bulunan Barınma Merkezlerindeki Suriyeli Sayıları (AFAD, 2017)

Barınma Tipi	Barınma Tipi	Suriyeli Sayısı
Altınözü 1	2.056 Konteyner	8.053
Yayladağı Konteynerkenti	776 konteyner	3.796
Yayladağı Güveççi Çadırkenti	824 çadır	863
Apaydın Konteynerkenti	1.181 konteyner	5.054
Toplam	4.013 konteyner ve 824 çadır	17.766

Eğitim Durumlarına Göre Suriyeli Sayıları (Hatay İl Göç İdaresi Müdürlüğü, 2017)

İlçe	Toplam Suriyeli Sayısı	Eğitim Durumlarına Göre Suriyeli Sayıları								
		Okur Yazar Değil	Okur Yazar	İlkokul	Ortaokul	Lise	Ön Lisans	Lisans	Yüksek Lisans	Doktora
Altınözü	30.186	7.406	2.492	7.023	3.906	1.605	294	447	77	1
Antakya	77.536	8.987	8.385	9.519	6.584	3.557	950	1.571	144	14
Arsuz	3.212	874	1.020	285	202	69	8	14		
Belen	10.367	3.506	751	2.823	1.832	857	168	369	22	2
Defne	1.028	159	108	118	112	48	15	16	2	
Dörtöyl	9.720	4.667	663	2.010	1.308	744	94	228	3	
Erzin	6.111	2.562	637	1.657	774	295	45	111	1	1
Hassa	8.097	2.821	130	2.430	1.475	910	74	223	2	1
İskenderun	23.598	837	8.431	2.723	2.190	1.016	152	257	17	2
Kırıkhan	58.749	16.064	10.157	7.826	3.065	1.894	252	694	129	11
Kumlu	7.958	3.541	748	1.656	831	390	24	173	3	2
Payas	7.525	2.873	517	2.806	778	390	44	90	11	1
Reyhanlı	131.789	33.516	32.040	29.376	15.268	7.143	1.458	3.606	272	32
Samandağ	474	75	90	77	65	31	6	4	1	
Yayladağı	22.028	7.135	6.222	3.826	2.065	1.179	259	270	76	
Toplam	398.378	95.023	72.391	74.155	40.455	20.128	3.843	8.073	539	67

Hatay ilinde yaşayan Suriyeliler eğitim durumlarına göre incelendiğinde okur yazar olmayanların oranının yaklaşık %24 olduğu görülmektedir. Lisans ve yüksek lisans yapanların toplam oranı %0,2 olup eğitim düzeyinin oldukça düşük olduğu dikkat çekmektedir.

İlde kayıtlı Suriyeli nüfusun
dörtte biri okuryazar değildir.

➡ EĞİTİM

Okuryazarlık Oranı (%) (TÜİK, 2016)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Türkiye	93.96	95.13	95.78	96.04	96.13	96.22	96.5
Hatay	93.4	95.78	96.91	97.27	97.37	97.41	97.61

Türkiye’de okuryazarlık oranı 2010 yılında % 94 iken 2016 yılında bu oran % 96,5’e yükselmiştir. Hatay ilinde ise 2010 yılında % 93,4 olan okuryazarlık oranı 2016 yılında % 97,6’ya yükselmiştir. Hatay 2010 yılında okuryazarlık oranında 34. sırada yer alırken, 2016 yılında 15. sırada yer almıştır

Hatay 2010 yılında okuryazarlık oranında 34. sırada yer alırken, 2016 yılında 15. sırada yer almıştır.

İlk ve Ortaokulda Derslik Başına Düşen Öğrenci Sayısı (Kişi) (TÜİK, 2016)

	2012	2013	2014	2015	2016
Türkiye	30	29	27	25	24
Hatay	30	30	26	25	25

Hatay ili 2012 yılında ilk ve ortaokulda derslik başına düşen öğrenci sayısında 30 öğrenci ile Türkiye’de 61. Sırada yer alırken, 2016 yılında derslik başına düşen öğrenci sayısını 30’dan 25’e düşürmesine rağmen Türkiye’de 61. sıradan, 63. sıraya gerilemiştir. Derslik başına düşen öğrenci sayılarında Tunceli, Ardahan, Bartın gibi düşük nüfusa sahip iller ilk sıralarda yer alırken; derslik başına düşen öğrenci sayısında sırasıyla Şanlıurfa, Gaziantep ve İstanbul en yüksek değerlere sahip olmuşlardır. Bu durum illerin nüfusu arttıkça, derslik ihtiyacının daha düşük seviyede karşılandığını göstermektedir.

2016 yılı itibariyle Türkiye’de İlk ve Ortaokulda Derslik Başına Düşen Öğrenci Sayısı 24’tür.

2016 yılı itibariyle Hatay’da İlk ve Ortaokulda Derslik Başına Düşen Öğrenci Sayısı 25’tir.

Benzer olumsuz tablo okul başına düşen öğrenci sayısında da görülmektedir. TÜİK verilerine göre 2012 yılında Hatay ili okul başına düşen 224 öğrenci ile hem Türkiye ortalaması olan 192'nin gerisinde kalmış, hem de Türkiye'de 72. Sırada yer almıştır. 2016 yılında ise okul başına düşen öğrenci sayısı 215'e düşerek Türkiye ortalaması olan 195'in gerisinde kalmıştır. Ancak iller sıralamasında 5 yıllık süreçte 2 basamak ilerleyerek 70. Sırada yer almıştır. İstanbul ve Ankara hem 2012 yılında hem de 2016 yılında okul başına düşen en yüksek öğrenci sayısı değerlerine sahip iller olmuşlardır.

Eğitim konusunda önemli göstergeler arasında yer alan ilkokulda öğretmen başına düşen öğrenci sayısında ise 2012 yılında Hatay ili 20 öğrenci ile 60. Sırada yer alırken, 2016 yılında öğretmen başına düşen öğrenci sayısı 17'ye düşmesine rağmen, Türkiye sıralamasında 62. sıraya gerilemiştir.

Genel Ortaöğretimde Derslik Başına Düşen Öğrenci Sayısı (Kişi) (TÜİK, 2016)

	2012	2013	2014	2015	2016
Türkiye	28	29	26	20	22
Hatay	33	31	29	21	24

Hatay ili 2012 yılında genel ortaöğretimde derslik başına düşen öğrenci sayısında 33 öğrenci ile Türkiye'de 69. sırada yer alırken, 2016 yılında derslik başına düşen öğrenci sayısını 33'den 24'e düşmesi ile 63. sıraya yükselmiştir. Buna rağmen Hatay ili genel ortaöğretimde derslik başına düşen öğrenci sayısında Türkiye ortalamalarının altında kalmıştır. Derslik başına düşen öğrenci sayılarında Tunceli, Ardahan, Bilecik illeri ilk sıralarda yer alırken; Hakkari, Batman, Siirt illeri en yüksek öğrenci sayısına sahip iller arasında yer almıştır.

Benzer olumsuz tablo genel ortaöğretimde okul başına düşen öğrenci sayısında da görülmektedir. TÜİK verilerine göre 2012 yılında Hatay ili okul başına düşen 539 öğrenci ile Türkiye ortalaması olan 464'ün altında kalarak 68. sırada yer almıştır. 2016 yılında ise okul başına düşen öğrenci sayısı 389'a düşmüş ve Türkiye'de 52. sırada yer almıştır. 2016 yılı verilerine göre sırasıyla Gaziantep, Şanlıurfa ve Batman genel ortaöğretimde okul başına en yüksek öğrenci sayısına sahip iller olmuşlardır.

Eğitim konusunda önemli göstergeler arasında yer alan genel ortaöğretimde öğretmen başına düşen öğrenci sayısında ise 2012 yılında Hatay ili 19 öğrenci ile 63. Sırada yer alırken, ilde 2016 yılında öğretmen başına düşen öğrenci sayısı 15'e düşmesine rağmen, Türkiye sıralamasında 66. sıraya gerilemiştir.

Mesleki ve Teknik Ortaöğretimde Derslik Başına Düşen Öğrenci Sayısı (Kişi) (TÜİK, 2016)

	2012	2013	2014	2015	2016
Türkiye	34	29	29	27	23
Hatay	46	42	38	33	28

Türkiye’de Mesleki ve Teknik Ortaöğretimde Derslik Başına Düşen Öğrenci Sayısı 23’tür.

Hatay’da Mesleki ve Teknik Ortaöğretimde Derslik Başına Düşen Öğrenci Sayısı 28’dir.

Hatay, Hakkari ve Diyarbakır’dan sonra, mesleki eğitimde derslik başına öğrenci sayısının en çok olduğu ildir.

Hatay ili 2012 yılında mesleki ve teknik ortaöğretimde derslik başına düşen öğrenci sayısında 46 öğrenci ile Türkiye’de 78. sırada yer alırken, 2016 yılında derslik başına düşen öğrenci sayısını 28’e düşürmesine rağmen yine 79. Sırada yer almıştır. Derslik başına düşen öğrenci sayılarında 2016 yılında yalnızca Hakkari ve Diyarbakır illeri Hatay ilinden daha olumsuz sayıya sahip iller olmuştur.

Benzer olumsuz tablo okul başına düşen öğrenci sayısında da görülmektedir. TÜİK verilerine göre 2012 yılında Hatay ili, mesleki ve teknik ortaöğretimde okul başına düşen 504 öğrenci ile Türkiye’de İstanbul’un ardından en yüksek sayıya sahip il olmuştur. 2016 yılında ise okul başına düşen öğrenci sayısı 538’e yükselmiş ve İstanbul, Diyarbakır ve Gaziantep’in ardından Türkiye’de en yüksek sayıya sahip 4. il olmuştur.

Eğitim konusunda önemli göstergeler arasında yer alan mesleki ve teknik ortaöğretimde öğretmen başına düşen öğrenci sayısında, 2012 yılında Hatay ili 18 öğrenci ile 75. sırada yer alırken, 2016 yılında öğretmen başına düşen öğrenci sayısı 15’ye düşmesine rağmen, Türkiye sıralamasında 77. sıraya gerilemiştir.

Yüksekokul veya Fakülte Mezunu Oranı (%) (TÜİK, 2016)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Türkiye	7.21	8.54	8.79	10.24	10.79	12.03	12.95	14.2	14.94
Hatay	5.14	6.36	6.56	7.67	8.22	9.68	10.33	11.38	12.22

TÜİK verilerine göre 2008 yılında 15 yaş üstü yüksekokul veya fakülte mezunu oranında Hatay ili % 5,1 ile Türkiye’de 48. sırada yer alırken, 2016 yılında bu oranı % 12,2’ye yükselterek Türkiye’de 46. Sıraya yükselmiştir. Ankara, İstanbul ve İzmir, en yüksek yüksekokul veya fakülte mezunu oranına sahip ilk 3 il iken, Ağrı, Şanlıurfa ve Muş en düşük orana sahip 3 il olmuştur.

1992 yılında kurulan Mustafa Kemal Üniversitesi’nin (MKÜ) ve 2015 yılında kurulan İskenderun Teknik Üniversitesi’nin yer aldığı Hatay ili, 2000 yılında 12.300 öğrenciye ev sahipliği yaparken, 2016 yılında öğrenci sayısı 42.961’e yükselmiştir. Hatay ili Türkiye’de en çok öğrenciye ev sahipliği yapan 31. il konumundadır. MKÜ’de 2000 yılında 479 öğretim elemanı görev yaparken, 2016 yılında bu sayı 1.274’e yükselmiştir. Hatay ili 2016 yılında öğretim elemanı bakımından Türkiye’de 29. sırada yer almaktadır.

2016 yılında Türkiye’de Yüksekokul veya Fakülte Mezunu Oranı 14,94’tür.

2016 yılında Hatay’da Yüksekokul veya Fakülte Mezunu Oranı 12,22’dir.

⁷Yeni kayıt ve okuyan; belirtilen yılda mezun olanlar dâhil edilmemiştir.

»»»»» ADALET

İl Sınırları İçerisindeki Ceza İnfaz Kurumlarında Kalan Hükümlü Sayıları (Kişi) (TÜİK, 2015)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Türkiye	88.480	80.096	115.505	161.711	170.733	168.726
Hatay	783	840	1.648	2.671	2.896	2.818

Türkiye'deki hükümlü sayısında 2010 - 2015 yılları arasında %91 oranında bir artış gerçekleşirken, Hatay ilinde ise bu değer %260 olarak gerçekleşmiştir. TÜİK'in 2015 yılı verilerine göre Türkiye'de hükümlü sayısı bakımından Hatay 17. sırada yer almaktadır.

Türkiye'de suç türüne göre hükümlü sayısı oranları incelendiğinde %17,8 ile ilk sırayı hırsızlık, 2. sırayı %14 ile yaralama ve 3. sırayı %7,7 ile icra iflas kanuna muhalefet suçlarından dolayı hüküm giyenler almaktadır. Hatay ilinde de suç türüne göre hükümlü sayısı oranları incelendiğinde %15,8 oranla ilk sırada hırsızlık, 2. sırada %14,2 oranla yaralama ve 3. sırada %8,8 oranla uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti suçlarından dolayı hüküm giyenler almaktadır.

Türkiye'deki hükümlü sayısında 2010 - 2015 yılları arasında %91 oranında bir artış gerçekleşmiştir.

Hatay'daki hükümlü sayısında 2010 - 2015 yılları arasında %260 oranında bir artış gerçekleşmiştir.

2015 yılı verilerine göre Türkiye'deki hükümlü sayısı bakımından Hatay ili 17. sırada yer almaktadır.

İlçelere Göre Emniyet Verileri (Hatay İl Emniyet Müdürlüğü, 2017)

İlçe	İlçe Bazlı Asayiş Olay Sayısı		İlçe Bazlı Terör Olay Sayısı		Bin Kişiyeye Düşen Polis Sayısı		Bin Kişiyeye Düşen Suç Sayısı		Asayiş Olayları Artış Oranı
	2010	2016	2010	2016	2010	2016	2010	2016	2016/2015 artış azalış
Altınözü	50	225	0	2	6,11	8,17	0,05	0,23	42,41%
Antakya	4.929	10.346	34	73	7,44	5,61	4,96	10,42	20,02%
Arsuz	0	959	0	1	0	2,64	0,00	0,96	-2,84%
Belen	292	585	0	1	3,6	4,14	0,29	0,59	5,41%
Defne	0	2.069	0	0	0	5,61	0,00	2,07	9,07%
Dört Yol	567	2.964	8	3	3,8	4,33	0,58	2,97	-9,08%
Erzin	580	919	0	1	4,32	4,22	0,58	0,92	-4,96%
Hassa	140	256	0	1	6,07	7,93	0,14	0,26	24,88%
İskenderun	4.853	6.991	6	9	3,21	3,92	4,86	7,00	-19,27%
Kırıkhan	1.465	1.695	1	2	2,09	2,12	1,47	1,70	-5,52%
Kumlu	41	146	0	0	5,68	8,32	0,04	0,15	67,82%
Payas	206	1.477	0	3	0	3,51	0,21	1,48	-0,61%
Reyhanlı	623	2.774	0	20	2,48	3,24	0,62	2,79	14,77%
Samandağ	610	867	0	5	2,29	1,9	0,61	0,87	6,38%
Yayladağı	243	195	0	0	7,88	11,32	0,24	0,20	3,17%

2015 ve 2016 yılları ilçelere göre asayiş olayları artış oranları karşılaştırıldığında Hatay ili ilçeleri asayiş olaylarında yaşanan artış oranlarına göre ilk 3 ilçe, Kumlu, Altınözü ve Hassa; son 3 ilçe ise İskenderun, Dört Yol ve Kırıkhan'dır. Hatay ilinin 2012 yılında Büyükşehir Statüsü olarak Arsuz, Defne ve Payas ilçelerinin kurulması sebebiyle Arsuz ve Defne ilçelerinde asayiş olay sayısı 2010 yılında "0" olarak görünmektedir. Payas ilçesi de Hatay ilinin Büyükşehir olmasıyla birlikte oluşan bir ilçe olmasına karşın 2010 yılında Payas'ta Dört Yol ilçesine bağlı bir karakol olması itibarıyla 2010 yılı asayiş olay sayısı verisine rastlanmıştır. Hatay ilçelerinde 2016 yılında 1.000 kişiye düşen suç sayıları incelendiğinde, Antakya ve İskenderun ilçelerinde sayının diğer ilçelere oranla daha yüksek olduğu dikkat çekmektedir. Bu iki ilçede Hatay ilinde nüfusunun en yüksek olduğu iki ilçesidir. 2016 yılında ilçe bazlı terör olayı sayısında ilk sırayı Antakya alırken Antakya'yı sırasıyla Reyhanlı ve İskenderun ilçeleri izlemektedir. 2016 yılında 1.000 kişiye düşen polis sayısının en yüksek olduğu ilçe Yayladağı ilçesi iken 2.sırada Kumlu, 3.sırada Altınözü ilçesi yer almaktadır. Bu ilçelerde nüfusun düşük olması itibarıyla kişi başına düşen polis sayısı yüksek görünmektedir.

»»»» **EKONOMI**

Gayrisafi Yurtiçi Hâsıla (\$) (TÜİK, 2014)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Türkiye	5.961	7.304	7.906	9.656	10.931	8.980	10.560	11.205	11.588	12.480	12.112
Hatay	3.622	4.523	4.810	5.896	6.697	5.423	6.750	7.315	7.332	7.855	7.637

TÜİK'e göre il düzeyinde gayrisafi yurtiçi hâsıla, ilde yaratılan katma değere vergilerin eklenmesi ve sübvansiyonların çıkarılmasıyla bulunan değerdir. 2004 yılında 3.662 ABD doları ile 52. Sırada bulunan Hatay ili, 2010 yılında 6.750 ABD doları ile 53. Sıraya gerilemiş; 2014 yılında ise 7.637 ABD doları ile 55. Sıraya gerilemiştir. Grafikten de anlaşılacağı üzere Hatay'ın GSYH seyri Türkiye ile paralel şekilde ilerlemektedir. 2009 yılındaki uluslararası ekonomik krize kadar daha hızlı yükseliş eğilimindeki GSYH 2009 yılındaki düşüşün ardından daha düşük bir ivme ile yükselmektedir. 2014 yılında sırasıyla İstanbul, Kocaeli ve Ankara en yüksek kişi başı GSYH değerine sahip 3 il olurken; Ağrı, Şanlıurfa ve Van en düşük kişi başı GSYH değerine sahip iller olmuştur.

Hatay ili 2014 yılı verilerine göre, 7.637 ABD Doları kişi başına düşen GSYH ile Türkiye'de 55. sırada yer almaktadır.

2014 yılından itibaren bölgesel ölçekte yayınlanan işgücüne katılım, istihdam ve işsizlik oranları bakımından Hatay ilinin de içerisinde yer aldığı TR63 Bölgesi Türkiye ortalamalarının altında yer almaktadır. TR63 Bölgesi'nde işgücüne katılım oranı 2014 yılında % 43,3'den 2016 yılında % 46'ya yükselmiştir. Bu yükselme kadınların işgücüne katılım oranının artmasından kaynaklanmaktadır (kadınların işgücüne katılım oranı 2014 yılında % 19,9'dan, 2016 yılında % 26'ya yükselmiştir.) TR63 Bölgesi işgücüne katılım oranında 26 Bölge arasında 22. sırada yer almaktadır. Benzer şekilde işsizlik oranları değerlendirildiğinde TR63 Bölgesi'nde işsizlik 2014 yılında % 15,4'ten 2016 yılında % 14,4'e gerilemiştir. Buna rağmen TR63 Bölgesi 26 adet Düzey 2 Bölgesi içerisinde 24. sırada yer almaktadır. TR63 Bölgesi'nden daha yüksek işsizlik oranına sahip TRC2 (Şanlıurfa, Diyarbakır) ve TRC3 (Mardin, Batman, Şırnak, Siirt) Bölgeleri bulunmaktadır.

İşgücüne Katılım, İstihdam ve İşsizlik Oranı (%) (TÜİK, 2016)

	İşgücüne Katılım Oranı			İstihdam			İşsizlik		
	2014	2015	2016	2014	2015	2016	2014	2015	2016
Türkiye	50,5	51,3	52	45,5	46	46,3	9,9	10,3	10,9
TR63 Bölgesi	43,3	42,8	46	36,7	35,8	39,4	15,4	16,4	14,4

İllere göre ihracat değerlerini incelediğimizde Hatay ili 2002 yılında 350 milyon ABD doları olan ihracatını 2006 yılında 934 milyon ABD Dolarına, 2010 yılında 1,7 milyar ABD Dolarına ve 2016 yılında da 1,74 milyar ABD dolarına yükseltmiştir. 2002-2010 yılları arasındaki yüksek ivmeli artışa rağmen, 2011 yılında başlayan Suriye krizi ile birlikte Hatay ilinin ihracat rakamları yerinde saymıştır. Hatay ilinin Türkiye’de genellikle ilk 10 il arasında yer aldığı görülmektedir.

Hatay, Kahramanmaraş ve Osmaniye illerinden oluşan TR63 Bölgesi, Türkiye’nin en yüksek işsizlik oranına sahip üçüncü Düzey 2 Bölgesi’dir.

İhracat (Bin \$) (TÜİK, 2016)

	2002	Sıra	2006	Sıra	2010	Sıra	2016	Sıra
Türkiye	36.059.089	-	85.534.676	-	113.883.219	-	142.543.621	
Hatay	349.548	11	933.919	10	1.698.405	9	1.743.961	10

Hatay ili 2016 yılı verilerine göre Türkiye’de en çok ihracat yapan 10. ilidir.

Hatay İlinin 2016 Yılında En Çok İhracatını Gerçekleştirdiği On Ürün (\$) (TÜİK, 2016)

Sektör	2010 Yılı İhracatı	2016 Yılı İhracatı	2010 Yılına Göre Artış Oranı (%)	Türkiye'nin 2010 Yılı İhracatı	Türkiye'nin 2016 Yılı İhracatı	Türkiye'nin 2016 Yılı İhracatında Hatay'ın Payı
Ana metal sanayi	715.759.589	627.254.121	-12,4	14.426.576.488	17.879.669.501	3,5
Tarım ve hayvancılık	587.624.458	480.391.468	-18,2	4.919.249.750	5.372.835.725	8,9
Motorlu kara taşıtı ve römorklar	33.002.728	113.744.387	244,7	14.856.617.833	21.103.169.932	0,5
Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve teçhizat	68.678.422	107.191.921	56,1	9.059.416.324	11.734.862.960	0,9
Gıda ürünleri ve içecek	93.251.051	94.980.586	1,9	6.702.887.355	9.911.479.893	1,0
Tekstil ürünleri	38.419.771	48.789.577	27,0	10.932.274.402	13.543.584.262	0,4
Mobilya ve başka yerde sınıflandırılmamış diğer ürünler	23.727.109	41.583.993	75,3	3.282.890.882	6.582.345.264	0,6
Kimyasal madde ve ürünler	16.446.193	34.652.061	110,7	5.705.513.083	6.916.991.282	0,5
Metalik olmayan diğer mineral ürünler	29.884.531	25.600.080	-14,3	3.988.849.510	3.608.748.689	0,7
Başka yerde sınıflandırılmamış elektrikli makina ve cihazlar	2.615.189	24.796.309	848,2	4.863.595.624	5.223.275.372	0,5

2016 yılı TÜİK rakamlarına göre Hatay ilinden gerçekleştirilen 1,7 milyar dolarlık ihracatın % 36'ya yakın bölümünü ana metal sanayi sektöründen gerçekleştirmiştir. Ardından ise en çok ihracat yaş meyve sebze ihracatının başı çektiği tarım ve hayvancılık sektöründe gerçekleşmiştir. Söz konusu 2 sektörde de Hatay ili ihracatı 2010 yılına göre düşüş göstermiştir.

İthalat (Bin \$) (TÜİK, 2016)

	2002	Sıra	2006	Sıra	2010	Sıra	2016	Sıra
Türkiye	51.553.797	-	139.576.174	-	185.544.332	-	198.618.235	-
Hatay	434.545	10	1.714.385	8	3.131.655	7	2.570.899	8

İllere göre ithalat değerlerini incelendiğinde, Hatay ili 2002 yılında 435 milyon ABD doları olan ithalatını 2006 yılında 1,7 milyar ABD Dolarına ve 2010 yılında 3,1 milyar ABD Dolarına yükseltmiştir. 2016 yılında ise 2,6 milyar ABD doları ithalat gerçekleştirmiştir. 2002-2010 yılları arasındaki Hatay ili ithalatı yaklaşık 7 kat artmıştır. 2011 yılında 4,6 milyar ABD dolarına yükselen Hatay ili ithalatı bu yıldan sonra düzenli olarak düşüş eğilimine girmiştir.

Hatay İlinin 2016 Yılında En Çok İthalatını Gerçekleştirdiği On Ürün (\$) (TÜİK, 2016)

Sektör	2010 Yılı İthalatı	2016 Yılı İthalatı	2010 Yılına Göre Artış Oranı (%)	Türkiye'nin 2010 Yılı İthalatı	Türkiye'nin 2016 Yılı İthalatı	Türkiye'nin 2016 Yılı İthalatında Hatay'ın Payı
Ana metal sanayi	381.126.135	742.984.713	94,9	18.662.914.097	22.306.705.650	3,3
Maden kömürü, linyit ve turb	512.045.785	545.525.468	6,5	1.161.245.597	2.643.118.528	20,6
Atık ve hurdalar	936.598.086	503.613.245	-46,2	7.703.896.289	5.010.751.893	10,1
Metal cevherleri	287.058.400	293.181.783	2,1	980.602.487	747.141.807	39,2
Kimyasal madde ve ürünler	65.356.050	180.277.449	175,8	27.034.187.664	29.040.457.362	0,6
Tarım ve hayvancılık	55.750.520	92.793.016	66,4	6.261.328.634	6.925.450.985	1,3
Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve teçhizat	309.355.185	80.265.764	-74,1	15.533.244.855	20.922.412.230	0,4
Kok kömürü, rafine edilmiş petrol ürünleri ve nükleer yakıtlar	72.036.580	52.601.527	-27,0	13.802.201.592	8.995.432.314	0,6
Metalik olmayan diğer mineral ürünler	33.045.531	15.511.136	-53,1	1.527.945.860	1.787.512.630	0,9
Başka yerde sınıflandırılmamış elektrikli makina ve cihazlar	89.323.305	12.064.403	-86,5	8.194.415.881	8.374.314.716	0,1

2016 yılı Hatay ilinde gerçekleştirilen 2,6 milyar dolarlık ithalatın % 29'u ana metal sanayi sektöründe gerçekleşmiştir. Büyük ölçüde demir-çelik sektöründe kullanılan maden kömürü, linyit ve turb ile yine demir çelik sektöründe girdi olarak kullanılan atık ve hurdalar sektörleri en çok ithalat gerçekleştirilen 2. ve 3. Sektörler olmuştur.

Sosyal Güvenlik Kapsamında Aktif Çalışan Kişi Sayısı (SGK, 2017)

	SSK'ya Bağlı (4-1/a)	BAĞKUR'a Bağlı (4-1/b)	Emekli Sandığına Bağlı (4-1/c)	Toplam	Sosyal Güvenlik Kapsamındaki Aktif Çalışanların İl Nüfusuna Oranı (%)
Türkiye	16.108.258	2.877.942	2.977.796	21.963.996	
Hatay	197.903	58.393	40.943	297.239	19.11

Hatay il nüfusunda sosyal güvenlik kapsamındaki aktif çalışanların il nüfusuna oranı %19,11'dir. İl nüfusunun %11,15'i pasif sigortalı olup, bu veri yaşlı ya da emeklileri ifade etmektedir. Bakmakla yükümlü tutulanların toplam il nüfusuna oranı %47,80'dir ve bu oran sosyal güvencesi olan kişiye bağımlı olanları ifade etmektedir. (Sigortalıdan dolayı gelir ve ya ölüm aylığı bağlanabilecek kişiler)

2017 yılı Haziran ayı SGK kayıtlarına göre Hatay ilinde Sosyal Güvenlik kapsamında aktif olarak çalışan kişi sayısı 297.239'dur. Bunların %66,6'i de SSK sistemine dâhil olanları (4-1/a), %19,7'si BAĞKUR sistemine dahil olanları (4-1/b), %13,8'i emekli sandığına dahil olanları (4-1/c) ifade etmektedir. Hatay ilinde (4-1/a) maddesi kapsamında 22.163 adet işyeri bulunmakta ve bu işyerlerinde kayıtlı olarak toplam 197.903 kişi istihdam edilmektedir.

Son 3 Yıllık Dönemde İŞKUR Verilerinin Değişimi (İŞKUR, 2016)

	Yıl	Yıl İçinde Yapılan Başvuru Sayısı (Adet)	Yıl İçinde Alınan Açık İş Sayısı (Adet)	Yıl İçinde İşe Yerleştirme Sayısı (Kişi)	Kayıtlı İşgücü Sayısı (Kişi)	Kayıtlı İşsiz Sayısı (Kişi)
Türkiye	2014	2.375.583	1.735.892	701.435	4.839.211	2.747.978
	2015	2.642.512	2.043.256	889.640	5.573.793	2.128.495
	2016	3.316.884	2.105.436	789.133	4.465.327	2.372.038
Hatay	2014	40.535	8.262	1.904	101.941	60.168
	2015	45.066	11.862	5.432	109.346	47.727
	2016	60.854	6.977	1.962	84.756	54.399

2014 – 2016 yılları arası İŞKUR verilerine göre; Hatay’da kayıtlı işgücü sayısında 2015 yılında artış yaşanırken 2016 yılında düşüş gerçekleşmiştir. İŞKUR’a kayıtlı işsiz sayısında da 2015 yılında düşüş gerçekleşirken, 2016 yılında bir önceki yıla göre %14 oranında artış gerçekleşmiştir. Bununla birlikte işe yerleştirme sayıları incelendiğinde Hatay ilinde 2016 yılında bir önceki yılı oranla %63 oranında düşüş yaşanmış ve 2014 yılı seviyesine düşülmüştür. TR63 Bölgesi illeri karşılaştırıldığında Hatay ilinin işverenler tarafından talep edilen iş sayısı ve işe yerleştirme sayısı bakımından son sırada yer aldığı görülmektedir.

Cinsiyete Göre İŞKUR Verileri (İŞKUR, 2016)

	Yıl İçinde Yapılan Başvuru (Adet)			Yıl İçinde İşe Yerleştirme (Kişi)			Kayıtlı İşgücü (Kişi)		
	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam
Türkiye	1.926.488	1.390.396	3.316.884	542.184	246.949	789.133	2.628.445	1.836.882	4.465.327
Hatay	35.366	25.488	60.854	1.285	677	1.962	50.076	34.680	84.756

2016 yılı İŞKUR verilerine göre; kadınların İŞKUR’a kayıtlılık oranları ele alındığında Hatay ilin TR63 Bölgesi içerisinde ön plana çıktığı ve Türkiye oranları ile paralel seyrettiği görülmektedir. Hatay ilinde yıl içinde yapılan başvuru sayılarında kadınların oranı %41,9, yıl içinde işe yerleştirme sayılarında kadınların oranı % 34,5 ve kayıtlı işgücünde kadınların oranı % 40,9’ dur.

Türkiye’de İŞKUR’a başvuran her 4 erkekten 1’i işe yerleştirilirken, bu rakam Hatay’da 28’dir.

Türkiye’de İŞKUR’a başvuran her 6 kadından 1’i işe yerleştirilirken, bu rakam Hatay’da 38’dir.

Hatay ilinde yaşayan hem kadınların hem de erkeklerin İŞKUR üzerinden iş bulma oranları Türkiye ortalamalarının bir hayli gerisinde kalmaktadır.

KONUT

Konut Satışları (Adet) (TÜİK, 2017)

	2015	2016	2017 Ocak-Haziran
Türkiye	1.289.320	1.341.453	654.363
Hatay	18.049	20.197	10.048

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre Türkiye’deki konut satışlarını incelediğimizde Hatay ilinde 2015 yılında 18 bin konut satılırken, 2016 yılında bu sayı 20 bine yükselmiştir. Hatay ili 2016 yılı verilerine göre en fazla konut satışı gerçekleştirilen 19. il olmuştur. 2017 yılının ilk yarısında ise bir önceki yıla paralel şekilde 10 bin adet konut satışı gerçekleştirilmiştir.

Konut ile ilgili resmi istatistik programı kapsamında erişilebilen en güncel konut araştırması 2011 yılında TÜİK tarafından gerçekleştirilmiştir. Çalışmaya göre Türkiye’de hanehalklarının % 67’si kendi konutunda otururken ikamet ettikleri konutta kiracı oranı % 23,8’dir. Hatay ilinde % 72 ile kendi evinde oturanların oranı Türkiye ortalamalarının üzerinde yer almaktadır. Ardahan (% 84,3), Ağrı (82,2), Muş (% 82,1) ve Van (% 81,9) illerinin kendi konutunda oturanların en yüksek orana sahip olduğu iller olurken, İstanbul (% 31,5), Ankara (% 30,2) ve Antalya (% 29,9) kirada oturanların en yüksek orana sahip olduğu iller olmuştur. Hatay ilinde bu oran (% 16,3) Türkiye ortalamasının altındadır.

2011 yılında TÜİK tarafından gerçekleştirilen Nüfus ve Konut Araştırmasına göre Türkiye’de oda başına düşen kişi sayısı (salon dahil; mutfak, banyo ve tuvaletler hariç) 1,1 olarak hesaplanmıştır. Oda başına düşen kişi sayısının en az olduğu iller: Çanakkale (0,8), Eskişehir (0,8) ve Burdur (0,9)’dur. Oda başına düşen kişi sayısının en fazla olduğu iller ise Şırnak (2,2), Hakkâri (1,9) ve Mardin (1,9)’dir. Hatay ilinde oda başına düşen kişi sayısı 1,3 olup Türkiye ortalamasının üzerindedir.

Hatay ili 2016 yılı verilerine göre en fazla konut satışı gerçekleştirilen 19. il olmuştur.

Türkiye’de ikamet ettikleri konutta kiracı olarak bulunanların oranı %23,8’dir.

Hatay’da ikamet ettikleri konutta kiracı olarak bulunanların oranı %16,3’tür.

»»» KÜLTÜR VE TURİZM

Tiyatro Salonu ve Seyirci Sayıları (TÜİK, 2016)

	Tiyatro Salonu Sayısı (Adet)				Tiyatro Seyirci Sayısı (Kişi)			
	2000	2005	2010	2016	2000	2005	2010	2016
Türkiye	108	123	430	721	3.746.162	2.716.251	5.248.226	6.016.762
Hatay	1	2	6	11	5.000	4.500	27.274	47.459

2000 yılı itibariyle TR63 Bölgesi'nde tiyatro salonu bulunan tek kent olan Hatay'da 2016 yılı itibariyle 11 adet tiyatro salonu bulunmaktadır. 2016 yılı için Hatay'da tiyatroları kullanan seyirci sayısı ise 47.459 olarak gerçekleşmiştir.

2016 yılında Türkiye'de tiyatroya en fazla seyirci çeken kentler arasında Hatay 21. sırada gelmektedir.

Her ne kadar TR63 Bölgesi'nde en çok tiyatro seyircisine sahip olan kent Hatay olsa da, salon başına seyirci rakamlarına göre 4.314 kişi ile Hatay, Türkiye ortalamasının (8.345 kişi) bir hayli gerisinde kalmaktadır. Salon başına düşen seyirci rakamlarında Hatay 4.314 kişi ile Türkiye'de 40. sırada yer almaktadır.

Hatay, 2016 yılında Türkiye'de tiyatroya en fazla seyirci çeken 21. kent olsa da; ilin Türkiye'nin en kalabalık 13. şehri olduğu düşünüldüğünde; nüfusu Hatay'dan daha az olan bazı şehirlerin Hatay'dan daha fazla tiyatro seyircisine sahip olduğu anlaşılmaktadır.

Sinema Salonu ve Seyirci Sayıları (TÜİK, 2016)

	Sinema Salonu Sayısı (Adet)				Sinema Seyirci Sayısı (Kişi)			
	2000	2005	2010	2016	2000	2005	2010	2016
Türkiye	606	987	1.834	2.483	17.086.152	18.001.466	35.787.380	55.260.600
Hatay	12	10	19	33	304.246	187.869	306.023	745.922

2000 yılı itibarıyla TR63 Bölgesi'nde en çok sinema salonu bulunan il olan Hatay, bu özelliğini 2016 yılında 33 salon ile devam ettirmiştir. 2016 yılı için Hatay'da sinemaları kullanan seyirci sayısı ise 745.922 olarak gerçekleşmiştir. Bu sayı ile Hatay Türkiye'de en fazla sinemaya gidilen 15. kent olmuştur.

2016 yılında Türkiye'de sinemaya en fazla seyirci çeken kentler arasında Hatay 15. olmuştur.

Her ne kadar TR63 Bölgesi'nde en çok sinema seyircisine sahip olan kent Hatay olsa da, salon başına seyirci rakamlarına göre 22.604 kişi ile Hatay, Türkiye ortalamasının (22.256 kişi) hemen önünde, Kahramanmaraş ve Osmaniye illerinin ise gerisinde kalmaktadır. Salon başına düşen seyirci rakamlarında Hatay 22.604 kişi ile Türkiye'de 26. sırada yer almaktadır.

Hatay 2016 yılında Türkiye'de sinemaya en fazla seyirci çeken 15. kent olsa da; Hatay'ın Türkiye'nin en kalabalık 13. şehri olduğu düşünüldüğünde; nüfusu Hatay'dan daha az olan bazı şehirlerin Hatay'dan daha fazla sinema seyircisine sahip olduğu anlaşılmaktadır.

Kütüphane Verileri (Adet) (TÜİK, 2015)

	Kütüphane Sayısı			Bin Kişi Başına Yararlanma Sayısı		
	2007	2010	2015	2007	2010	2015
Türkiye	1.162	1.136	1.130	287	262	299
Hatay	19	18	18	210	158	226

Hatay ilinde 2015 yılı itibariyle 18 adet kütüphane yer almaktadır ve söz konusu yıl, bin kişi başına kütüphanelerden yararlanma sayısı 226 olmuştur. TR63 Bölgesi'nde yer alan diğer illerde 2010 yılına göre 2015 yılında bin kişi başına kütüphanelerden yararlanma sayısı düşerken; Hatay ilinde bu rakam, Türkiye ortalaması ile benzerlik göstererek bir miktar artmıştır.

Türkiye'de Kütüphanelerden Bin Kişi Başına Yararlanma Sayısı genel itibariyle durağan veya negatif yönlü ilerlemektedir. Hatay ili bin kişi başına kütüphanelerden yararlanma sayısında 67. sırada yer almaktadır.

Türkiye'de kütüphanelerden Bin Kişi Başına Yararlanma Sayısı bakımından Hatay 67. sıradadır. Aynı listede Türkiye'nin en kalabalık 3 kenti olan İstanbul, Ankara ve İzmir'in yeri sırasıyla 81, 77 ve 73 şeklindedir.

Düzyey 2 Bölgelerine Göre Yayınlanan Gazete Sayıları (Adet) (TÜİK, 2016)

Sıra	Düzyey 2 Bölgesi	2005	2010	2013	2014	2015	2016
1	İstanbul-TR10	193	403	503	507	457	433
2	Adana, Mersin-TR62	108	138	201	201	210	205
3	Hatay, Kahramanmaraş, Osmaniye-TR63	114	194	222	201	189	165
4	Trabzon, Ordu, Giresun, Rize, Artvin, Gümüşhane-TR90	96	136	168	148	140	131
5	İzmir-TR31	66	87	136	125	121	122
6	Aydın, Denizli, Muğla-TR32	102	167	196	168	135	110

2016 yılında Düzyey 2 Bölgelerinde yayınlanan gazete sayılarına bakıldığında Hatay, Kahramanmaraş ve Osmaniye illerinin yer aldığı TR63 Bölgesi'nin 165 yayın ile 26 adet Düzyey 2 Bölgesi arasında 3. sırada olduğu görülmektedir. TR63 Bölgesi'nin bu alanda üst sıralarda olmasının dönemselsel nedenlere bağlı olmadığı, 2005 yılında da aynı sırada olmasından anlaşılmaktadır. Bununla beraber, söz konusu başarının dergi sayılarında geçerli olmadığı, TR63 Bölgesi'nin dergi sayısı bakımından 26 adet Düzyey 2 Bölgesi arasında 14. sırada olduğu görülmektedir.

Düzyey 2 Bölgelerine Göre Yayınlanan Dergi Sayıları (Adet) (TÜİK, 2016)

Sıra	Düzyey 2 Bölgesi	2005	2010	2013	2014	2015	2016
1	İstanbul-TR10	1.082	1.691	1.910	1.864	1.878	1.715
2	Ankara-TR51	648	952	899	1.059	1.029	965
3	İzmir-TR31	133	207	275	351	252	256
....							
13	Manisa, Afyonkarahisar, Kütahya, Uşak-TR33	28	30	39	38	36	31
14	Hatay, Kahramanmaraş, Osmaniye-TR63	24	31	53	52	43	30
15	Tekirdağ, Edirne, Kırklareli-TR21	10	25	26	30	29	26

Müze ve Ören Yeri Verileri (TÜİK, 2015)

	Müze Sayısı (Adet)	Ören Yeri Sayısı (Adet)	Müze Eser Sayısı (Adet)	Müze ve Ören Yeri Ziyaretçi Sayısı (Kişi)
Türkiye	193	138	3.235.113	28.122.934
Hatay	2	3	37.282	172.003

2015 yılı itibariyle Türkiye’de 193 adet müze bulunmaktadır ve bu müzelerden sadece 4’ü TR63 Bölgesi’nde yer almaktadır. Söz konusu 193 müzeden 87’si (% 45’i) yalnızca 10 ilde yer almaktadır. TR63 Bölgesi’nde yer alan 4 müzeden 2’si yani Hatay Arkeoloji Müzesi ve St. Pierre Kilisesi Anıt Müzesi Hatay ilinde yer almaktadır.

Hatay Arkeoloji Müzesi’nin yeni hizmet binasının 28 Aralık 2014 tarihinde ziyaretlere açılmasının olumlu etkisi ziyaretçi rakamlarına da yansımıştır. 2014 yılında Hatay’da müze ve ören yerlerini ziyaret eden ziyaretçi sayısı 45.189 iken, bir sonraki yıl bu rakam yaklaşık 4 katına çıkarak 172.003’e ulaşmıştır.

Hatay’daki müzelerde yer alan eser sayısı 37.282; kentteki ören yeri sayısı ise 3’tür. Hatay’da müze ve ören yerlerini ziyaret eden ziyaretçi sayısı, Türkiye verisi ile karşılaştırıldığında, Türkiye verisinin % 0,61’i oranında kaldığı anlaşılmaktadır. Binlerce yıllık tarihi olan bir kentte, ziyaretçi sayısının bu seviyede kalması ile ilgili olarak, jeopolitik ve konjonktürel hususların dışında kalan nedenler ortaya çıkartılarak, bir eylem planının oluşturulması ve uygulanması gerektiği değerlendirilmektedir.

Turizm İşletme Belgeli Tesislerdeki Konaklama Verileri (Kişi, Sıra) (TÜİK, 2015)

	2000	Sıra	2005	Sıra	2010	Sıra	2015	Sıra
Türkiye	15.659.978	-	23.411.002	-	29.753.966	-	43.359.970	-
Hatay	80.187	23	116.990	20	232.822	17	280.570	19

Belediye Belgeli Tesislerdeki Konaklama Verileri (Kişi, Sıra) (TÜİK, 2015)

	2002	Sıra	2005	Sıra	2010	Sıra	2015	Sıra
Türkiye	11.706.269	-	11.158.090	-	23.499.891	-	24.568.586	-
Hatay	97.203	26	46.829	45	143.080	27	145.576	35

Hatay ilinde turizm işletme ve belediye belgeli tesis istatistikleri değerlendirildiğinde, 177 bin toplam ziyaretçi sayısı ile 2000 yılında Hatay'ın Türkiye ziyaretçi sayısından % 0,6 pay alırken, 2015 yılında ziyaretçi sayısını 426 bine yükseltmiştir. Bununla beraber, Türkiye pastasından aldığı pay yine % 0,6 olarak kalmıştır. Hatay ilinde 2017 yılı itibarıyla, 2 adet 5, 6 adet 4, 19 adet 3, 9 adet 2, 1 adet 1 yıldızlı ve 5 adet özel belgeli, 2 adet butik otel, 1 adet yayla evi olmak üzere toplam 45 adet tesis bulunmaktadır. Toplam oda sayısı 2.273 olup, yatak sayısı 4.602'dir.

Turizm İşletme Belgeli Tesislerde Türkiye'nin 2016 yılı itibarıyla yatak kapasitesi 426.981 iken; Hatay'da bu rakam 4.602'dir.

REFAH GÖSTERGELERİ

Otomobil Sayısı ve Otomobil Sayısının Nüfusa Oranı (Adet, %) (TÜİK, 2016)

	2000		2010		2016	
	Otomobil Sayısı	Nüfusa Oranı	Otomobil Sayısı	Nüfusa Oranı	Otomobil Sayısı	Nüfusa Oranı
Türkiye	4.417.652	6,52%	7.544.871	10,23%	11.317.998	14,18%
Hatay	64.780	5,17%	113.105	7,64%	189.332	12,17%

2016 yılı itibarıyla Hatay ilinde 189.332 adet otomobilin tescili bulunmaktadır. Bu rakam Türkiye'deki otomobil rakamı ile karşılaştırıldığında ise Türkiye'deki her 100 otomobilden yaklaşık 2 tanesinin (Net oran % 1,67) Hatay'da trafiğe çıkış tescili aldığını göstermektedir. Hatay ilindeki otomobil sayısının, ilin nüfusuna oranına ulaşıldığında ise Hatay ilindeki her 100 kişiden 12'sinin otomobil sahibi olduğu ortaya çıkmaktadır.

Hatay'daki nüfusun bir otomobile sahip olma oranı % 12,17'dir. Bu değer, % 14,18 olan Türkiye ortalamasının altındadır.

Kullanım Kategorilerine göre Elektrik Tüketimi (MwH) (EPDK, 2016)

	Aydınlatma	Mesken	Sanayi	Tarımsal Sulama	Ticarethane	Genel Toplam
Türkiye Ortalaması	51.442	622.995	1.096.616	77.376	741.889	2.589.375
Hatay	72.199	1.007.484	2.249.427	163.238	822.210	4.314.557

Hatay ilinin elektrik tüketimi, Türkiye ortalamaları ile karşılaştırıldığında tüm kategorilerde Türkiye ortalamalarının üzerinde bir değere ulaşıldığı görülmektedir. Refah göstergesi olarak düşünülebilecek mesken tüketimi ise Türkiye ortalamasının bir hayli üzerindedir ve Hatay bu kategoride 11. sıradadır.

Genişbant İnternet Kullanımı (Kişi, %) (TÜİK, 2016)

		2011		2012		2013		2014		2015		2016	
Türkiye	Sabit Genişbant İnternet Abone Sayısı - Toplam Nüfusa Oranı	7.591.367	10%	7.868.968	10%	8.393.391	11%	8.866.361	11%	9.504.594	12%	10.499.692	13%
	Fiber Abone Sayısı - Genişbant Abone Sayısına Oranı	267.144	4%	645.092	8%	1.193.704	14%	1.457.397	16%	1.672.628	18%	1.926.080	18%
	xDSL Abone Sayısı - Genişbant Abone Sayısına Oranı	6.791.459	89%	6.643.299	84%	6.644.543	79%	6.799.100	77%	7.157.200	75%	7.764.204	74%
	Diğer Abone Sayısı - Genişbant Abone Sayısına Oranı	532.764	7%	580.577	7%	555.144	7%	609.864	7%	674.766	7%	809.408	8%
Hatay	Sabit Genişbant İnternet Abone Sayısı - Toplam Nüfusa Oranı	89.842	6%	94.309	6%	103.910	7%	112.569	7%	118.866	8%	129.038	8%
	Fiber Abone Sayısı - Genişbant Abone Sayısına Oranı		0%	1.040	1%	3.059	3%	4.472	4%	6.088	5%	6.710	5%
	xDSL Abone Sayısı - Genişbant Abone Sayısına Oranı	89.715	100%	93.119	99%	100.652	97%	107.901	96%	112.650	95%	118.959	92%
	Diğer Abone Sayısı - Genişbant Abone Sayısına Oranı	127	0%	150	0%	199	0%	196	0%	128	0%	3.369	3%

2016 yılı itibarıyla Türkiye’de sabit Genişbant İnternet kullanan abone sayısı 10,5 milyon iken, bu rakam Hatay’da 129 bindir. Söz konusu rakamlar kendi ölçeklerinde değerlendirildiğinde, Türkiye nüfusunun %13’ünün, Hatay nüfusunun %8’inin genişbant internet abonesi olduğu anlaşılmaktadır. Hatay’daki genişbant internet kullanıcılarının %92’si xDSL altyapısını kullanmaktadır.

129.038 abone ile TR63 Bölgesi’nde en fazla Genişbant İnternet Abone Sayısına sahip kent Hatay’dır.

Fiber Optik Altyapısı (Km, Nüfus/Km) (TÜİK, 2016)

	Fiber Optik Kablo Uzunluğu (km) / 1 km Fiber Kabloya Düşen Nüfus											
	2011		2012		2013		2014		2015		2016	
Türkiye	185.223	403	210.287	360	227.413	337	244.847	317	268.119	294	290.974	274
Hatay	-	-	2.223	667	2.354	639	2.322	655	2.725	563	2.978	522

xDSL altyapısına göre yeni teknoloji olan ve daha hızlı internet anlamına gelen fiber optik altyapısı ülkemizde henüz gelişim aşamasındadır. Türkiye’de 2011 yılında genişbant internet kullanımında %4’lük orana sahip olan Fiber Optik altyapısının payı, 2016 yılı itibariyle %18’e kadar yükselmiştir. 2011 yılında TR63 Bölgesi’nde yer alan şehirlerin hiçbiri Fiber Optik altyapısına sahip değilken, 2016 yılında Genişbant altyapısında Fiber Optiğin payı Hatay ilinde %5 oranına ulaşmıştır. Oranlar arasında fark bulunsa da, tüm TR63 Bölgesi şehirlerinin Fiber Optik altyapısındaki payları Türkiye ortalamasının gerisinde kalmaktadır. Türkiye’de 1 km fiber optik altyapısına 274 kişi düşerken, bu rakam Hatay ilinde 522’dir.

Hatay ilinde 2016 yılı itibariyle 2.978 km Fiber Optik altyapısı bulunurken, kişi başına düşen altyapı miktarı bakımından hem Türkiye’nin, hem de TR63 Bölgesi’nde yer alan diğer illerin gerisinde kalmaktadır.

SAĞLIK

Toplam Hastane ve Yatak Sayısı (Adet) (TÜİK, 2015)

	2010		2015	
	Toplam Hastane Sayısı	Toplam Yatak Sayısı	Toplam Hastane Sayısı	Toplam Yatak Sayısı
Türkiye	1.397	184.339	1.533	209.648
Hatay	21	2.249	24	3.133

TR63 Bölge Planı'nda (2014-2023) sağlık altyapısı bakımından Hatay ilinin önemli ihtiyaçları olduğu tespit edilmiştir. Hatay ilindeki söz konusu ihtiyacı gidermeye yönelik sağlık yatırımları devam etmektedir. Son olarak 2016 yılı sonunda Hatay ilinde, şu an 1.050 yatak kapasitesine ulaşan, devlet hastanesi hizmete girmiştir.

2015 yılında Türkiye'de 51.364 kişiye 1 hastane düşmektedir.

2015 yılında Hatay'da 63.896 kişiye 1 hastane düşmektedir.

Hatay ili Türkiye'de en çok Suriyeli misafiri barındıran 3. kent olarak öne çıkması, sağlık hizmetleri konusunda şehrin önemli müdahalelere ihtiyacı olduğunu göstermektedir.

Hatay ili 2010 yılında hastane sayısı bakımından Türkiye'de % 1,50 oranında hastaneye sahipken, bu oran 2015 yılında sadece % 1,57'ye çıkmıştır. Toplam yatak sayısındaki oran ise % 1,22'den % 1,49'a çıkabilmiştir. Bu süre içinde Suriye krizi kaynaklı olarak gelen yaklaşık 400 bin Suriyeli misafirin de sağlık hizmetlerini kullanmaya başladığı düşünüldüğünde, sağlık altyapısında çok daha fazla desteğe ihtiyaç olduğu düşünülmektedir. 2015 yılı verilerine göre

Türkiye'de her 10 bin kişiye 26,6 yatak düşerken bu oran Hatay'da 20,43'tür. Aynı yıl Hatay'da yaşayan Suriyelilerin de hesaplamalara dâhil edilmesi durumunda ise bu sayı 16,29'a kadar düşmektedir.

⁸ 20 Kasım 2017 tarihi itibarıyla TÜİK'te sağlık verileri sorgulandığında en son 2015 yılına dair verilerin sistemde olduğu görülmektedir. 2016 yılı sonu itibarıyla Hatay ilinde toplam 1.050 yatak kapasiteli Yeni Devlet Hastanesi hizmete girmiştir.

Toplam Hekim Sayısı (Adet) (TÜİK, 2016)

	Toplam Hekim Sayısı		On Bin Kişi Başına Düşen Hekim Sayısı	
	2010	2015	2010	2015
Türkiye	123.447	141.259	16.74	17.93
Hatay	1.578	2.088	10.66	13.62

Hekim sayısı bakımından TR63 Bölgesi'nde yer alan bütün şehirlerimizin Türkiye ortalamalarının altında kaldığı görülmektedir. Her ne kadar 2010 yılından 2015 yılına kadar olan dönem verilerinde Türkiye ortalamalarının üzerinde bir iyileşme sağlandığı görülse de, yukarıda belirtildiği üzere bu süre içinde aynı beşeri kaynağın Hatay ilinde yaklaşık 400 bin kayıtlı Suriyeli misafire de hizmet verdiğinin unutulmaması gerekmektedir.

Bebek Ölüm Hızı (‰) (TÜİK, 2016)

	2010	2016
Türkiye	12,0	10,0
Hatay	12,2	11,2

2016 yılında Hatay ilinin bebek ölüm hızına bakıldığında, Türkiye ortalamasından daha yüksek bir değere sahip olduğu görülmektedir. Buna ilaveten, 2010 ile 2016 yılları arasında Hatay ilinin bebek ölüm hızında bir düşüş gerçekleşmiş olsa da, Türkiye ortalamalarındaki düşüş oranı, Hatay ilinin düşüş oranı değerinden daha büyüktür.

TR63 Bölgesi'nde yer alan bütün illerin Bebek Ölüm Hızı değeri, Türkiye ortalamasının üzerindedir.

Doğuştaki Beklenen Ortalama Yaşam Süreleri (Yıl) (TÜİK, 2013)

	Toplam	Erkek	Kadın
Türkiye	78.0	75.3	80.7
Hatay	77.9	75.6	80.2

2013 yılı TÜİK verilerine göre Hatay ilinde doğuştaki beklenen ortalama yaşam süresi 77,9 yıldır. Bu veri hem Türkiye ortalamasının, hem de diğer TR63 Bölgesi kentlerinin değerlerinin altında kalmaktadır.

İntihar Sayıları (Kişi) (TÜİK, 2016)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Türkiye	2.933	2.677	3.287	3.252	3.169	3.246	3.064
Hatay	40	34	44	46	42	42	43

2010 ve 2016 yılına ait yukarıda yer alan veriler, nüfus miktarları ile oranlandığında, 2010 yılında Türkiye’de her 25.135 kişiye 1 intihar vakası düşerken, bu rakamın Hatay’da 31.014 olduğu görülmektedir. Bu değer 2016 yılında Türkiye’de 26.049; Hatay’da ise 36.166 olmuştur. Hatay ili her iki senede de Türkiye ortalamalarından daha iyi bir değere sahiptir.

Türkiye’nin kaba intihar hızı verisine göre bin kişiye düşen intihar sayısı 2001 yılında 3,97 iken, 2016 yılında bu oran 3,86’ya düşmüştür. Aynı yıllar Hatay için bin kişiye düşen intihar sayısı sırasıyla 2,25 ve 2,78 olmuştur.

Hem 2001, hem de 2016 yılı Kaba İntihar Hızı verisinde Türkiye ortalamalarının altında kalan tek TR63 Bölgesi ili Hatay’dır.

YOKSULLUK

Kullanılabilir Fert Gelirine Göre Yoksul Sayıları ve Yoksulluk Verileri (TÜİK, 2017)

	Bölge Adı	Medyan Gelirin % 60'ına Göre / Yoksulluk Sınırı (TL) ⁹	Medyan Gelirin % 60'ına Göre / Yoksul Sayısı (Bin Kişi)	Medyan Gelirin % 60'ına Göre / Yoksulluk Oranı (%)
1	TR21 (Tekirdağ, Edirne, Kırklareli)	11.288	366	22,6
2	TR62 (Adana, Mersin)	7.840	848	21,8
3	TR61 (Antalya, Isparta, Burdur)	9.135	589	20,3
4	TR31 (İzmir)	10.916	804	19,7
5	TR51 (Ankara)	11.589	1.008	19,5
6	TR72 (Kayseri, Sivas, Yozgat)	7.744	447	19,2
7	TR63 (Hatay, Kahramanmaraş, Osmaniye)	6.369	585	19,1
8	TRA1 (Erzurum, Erzincan, Bayburt)	8.297	197	19,1
9	TRB1 (Malatya, Elazığ, Bingöl, Tunceli)	7.113	310	18,7
10	TRB2 (Van, Muş, Bitlis, Hakkari)	4.747	386	18,5
11	TR83 (Samsun, Tokat, Çorum, Amasya)	7.637	485	18,4
...				
23	TR42 (Kocaeli, Sakarya, Düzce, Bolu, Yalova)	9.616	512	14,7
24	TR90 (Trabzon, Ordu, Giresun, Rize, Artvin, Gümüşhane)	8.318	345	13,9
25	TRC1 (Gaziantep, Adıyaman, Kilis)	5.879	363	13,8
26	TR81 (Zonguldak, Karabük, Bartın)	9.214	102	10,5
	Türkiye	8.539	16.328	21,2

Eşdeğer hanehalkı kullanılabilir fert gelirine göre Hatay ilinin de yer aldığı TR63 Bölgesi, yoksulluk oranı bakımından 26 adet Düzey 2 Bölgesi arasında en yüksek 7. Bölgede yer almaktadır. Buna göre 2016 yılında TR63 Bölgesinde yoksulluk oranı % 19 olarak gerçekleşmiştir. Bu değerlere göre TR63 Bölgesi'nde Osmaniye ili nüfusundan daha fazla bir kesim yoksulluk sınırı altında yaşamaktadır.

TR63 Bölgesi'nde Osmaniye ili nüfusundan daha fazla bir kesim yoksulluk sınırı altında yaşamaktadır.

⁹ Medyan Gelir: Gelirler küçükten büyüğe sıralandığında ortaya düşen değer medyan geliri ifade etmektedir.

»»»» SİVİL TOPLUM

Dernek Sayıları (Adet) (Dernekler Dairesi Başkanlığı, 2017)

	2000	2005	2010	2017
Türkiye	72.428	70.950	85.057	110.958
Hatay	1.023	793	947	1.446

Türkiye’de 2000 - 2017 yılları arasında dernek sayısı % 53,2 oranında artarken Hatay ilinde % 41,3 oranında artmıştır. TR63 Bölgesi illerinde yer alan derneklerin % 47’si Hatay ilinde, % 33’ü Kahramanmaraş ve % 20’si Osmaniye ilinde yer almaktadır.

Dernek Üye Sayıları ve Oranları (Adet, %) (Dernekler Dairesi Başkanlığı, 2017)

	Erkek Üye Sayısı	Tüm Üyeler İçerisindeki Payı	Kadın Üye Sayısı	Tüm Üyeler İçerisindeki Payı	Tüzel	Tüm Üyeler İçerisindeki Payı
Türkiye	8.607.598	78,9	2.213.174	20,3	87.669	0,8
Hatay	74.669	82,7	15.352	17,0	231	0,3

Türkiye’de toplam dernek üye sayısı 10,9 milyon iken, kadın üye sayısı %20,3 oranındadır. TR63 Bölgesi içerisinde en yüksek kadın üye oranına sahip olan Hatay ili olmasına rağmen kadın üye oranı Türkiye ortalamasının altında kalmaktadır.

Dernek Çalışan Sayıları (Kişi) (Dernekler Dairesi Başkanlığı, 2016)

	2010		2016	
	Gönüllü Çalışan	Maaşlı Çalışan	Gönüllü Çalışan	Maaşlı Çalışan
Türkiye	24.061	28.212	17.578	37.184
Hatay	61	318	187	534

2016 yılında Türkiye’de toplam dernek çalışan sayısı 54.762 olup çalışanların %32’si gönüllü olarak çalışmaktadır. TR63 Bölgesinde dernek çalışan sayısının en fazla olduğu il Hatay ili olup TR63 Bölgesinde dernek çalışanlarının % 56,7’si Hatay ilinde yer almaktadır.

Türlerine Göre Vakıf Sayıları (Adet) (Dernekler Dairesi Başkanlığı, 2016)

	Mülhak ve Esnaf Vakıf Sayısı	Cemaat Vakıf Sayısı	Yeni Vakıf Sayısı	Yabancı Vakıfların Türkiye’deki Temsilcilikleri
Türkiye	262	167	5.100	22
Hatay	5	12	50	1

Türkiye’de 2016 yılında 5.551 adet vakıf bulunmaktadır. İstanbul en çok vâkıfın bulunduğu il olurken, sahip olduğu kültürel çeşitliliğinin de etkisiyle TR63 Bölgesi’nde en çok vakfın ve vakıf türünün olduğu il Hatay’dır.

»»» DEĞERLENDİRME

2016 yılı ADNKS verilerine göre 1,5 milyonun üzerinde kişinin yaşadığı Hatay ilinde Amanos Dağları şehri coğrafi ve ekonomik açıdan ikiye bölmektedir. İskenderun merkezli kuzey bölgesinde demir-çelik ana sanayi, filtre ve liman hizmetleri öne çıkarken, Antakya merkezli güney bölgesinde ticaret, tarıma dayalı sanayi, ayakkabıcılık ve mobilyacılık sektörleri ön plandadır.

Hatay ili nüfus yoğunluğu bakımından Türkiye’de 7. sırada yer almaktadır. Bununla birlikte ilde yaşayan Suriyeliler de dâhil edildiğinde Hatay ili nüfus yoğunluğu bakımından İstanbul, Kocaeli, İzmir ve Gaziantep’in ardından 5. sıraya yükselmektedir. Bu durum ildeki altyapı hizmetlerine ve sosyal hizmetlere daha fazla kaynak ayrılmasını zorunlu hale getirmektedir.

Hatay ili eğitim (özellikle derslik başına düşen öğrenci sayısı) ve sağlık göstergeleri (hastane yatak sayısı) Türkiye ortalamalarının altında seyretmektedir. Bu doğrultuda eğitim yatırımlarının artırılması ve hastanesi bulunmayan Arsuz, Belen ve Payas ilçelerine hastane yatırımlarının gerçekleştirilmesi önem taşımaktadır. Bununla birlikte Hatay, sınır ili olmasının da etkisiyle 2010 yılında başlayan Suriye krizinden en çok etkilenen illerin başında gelmektedir. Türkiye’de en çok Suriyelinin kaydedildiği 3. il konumunda olan Hatay’da Suriyelilerin il nüfusu içindeki payı % 25’lere ulaşmıştır. Bu durum ilde işsizlik başta olmak üzere kent ekonomisi, sağlık, eğitim, kentsel altyapı gibi var olan sorunların boyutunu artırmıştır.

Yıllara göre göç istatistikleri incelendiğinde ise, 2010-2016 yılları arasında toplam 48 bin kişilik verdiği net göç ile Hatay’ın Türkiye’de en fazla göç veren 12. il olduğu anlaşılmaktadır. Bu durum ildeki sosyal imkânların ve özellikle iş imkânlarının yetersiz olduğunu ve bu konuda tedbir alınması gerektiğini göstermektedir. Bununla birlikte Hatay ilinin de içinde bulunduğu TR63 Bölgesi, işsizlik oranı bakımından Türkiye’de 26 Düzey 2 Bölgesi içerisinde en yüksek işsizlik oranına sahip 3. bölge iken, işgücüne katılım oranında ise en düşük değere sahip 22. bölge konumundadır. İhracat miktarı bakımından Türkiye’de sürekli ilk 10 il içerisinde yer alan Hatay’da, işsizliğin çözümüne yönelik üretilecek politikaların (karma ve ihtisas OSB’lerin, otoyol projelerinin ve lojistik yatırımlarının kamu yatırım programına alınması, kamu yatırım programındaki KSS projelerinin hızlandırılması) ilin ülke ekonomisine sağladığı katkısı artıracak değerlendirilmektedir.

KAHRAMANMARAŞ

OSMANİYE

HATAY

DOĞAKA
T.C. DOĞU AKDENİZ KALKINMA AJANSI
T.R. EASTERN MEDITERRANEAN DEVELOPMENT AGENCY

DOĞU AKDENİZ KALKINMA AJANSI

Telefon : +90 (326) 225 14 15
Faks : +90 (326) 225 14 52
E-Posta : bilgi@dogaka.gov.tr
Web : www.dogaka.gov.tr
Adres : Haraparası Mh. Yavuz Sultan Selim Cd.
Birinci Tabakhane Sk. No:20 - Antakya / HATAY

HATAY YATIRIM DESTEK OFİSİ

Telefon : +90 (326) 212 25 76
Faks : +90 (326) 225 14 52
E-Posta : hydo@dogaka.gov.tr
Web : www.hataydayatirim.com
Adres : Haraparası Mh. Yavuz Sultan Selim Cd.
1. Tabakhane Sk. No:20 - Antakya / HATAY

KAHRAMANMARAŞ YATIRIM DESTEK OFİSİ

Telefon : +90 (344) 231 14 17
Faks : +90 (344) 231 14 18
E-Posta : kydo@dogaka.gov.tr
Web : www.kahramanmarastayatirim.com
Adres : Yenişehir Mahallesi 74.002 Sokak No: 3
Dulkadiroğlu / KAHRAMANMARAŞ

OSMANİYE YATIRIM DESTEK OFİSİ

Telefon : +90 (328) 888 00 00
Faks : +90 (328) 888 00 01
E-Posta : oydo@dogaka.gov.tr
Web : www.osmaniyyedeyatirim.com
Adres : Rauf Bey Mh. 9545. Sk. Lider Plaza
İş Merkezi Kat: 4 Daire: 14 - Merkez/OSMANİYE